

NORDISKE ARBEJDSPAPIRER

Workshop om fiskeriafgifter i Vestnorden

18-19. oktober 2016, Reykjavik, Island

Hilmar Ogmundsson

[http://dx.doi.org/10.6027/
NA2018:903](http://dx.doi.org/10.6027/NA2018:903)
ISSN 2311-0562

Dette arbejdspapir er udgivet med finansiel støtte fra Nordisk Ministerråd.
Indholdet i arbejdspapiret afspejler dog ikke nødvendigvis Nordisk Ministerråds
synspunkter, meninger, holdninger eller anbefalinger.

Workshop om fiskeriafgifter i Vestnorden

18-19. oktober 2016, Reykjavik, Island

Juni 2017

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	1
1.1. Baggrund for workshopen	1
1.2. Programmet	2
1.3. Rapporten	2
2. Ressourcerente og skattepolitik - Principper, dynamikker og politisk relevans.....	3
2.1. Principper for beskatning af naturressourcer	3
2.2. Principper for beskatning af ressourcerente	3
2.3. Egenskaberne ved en resourceskat.....	4
2.4. Afslutning	5
3. Offentlige finanser, Fiskeri og Ressourcerente: Praktiske problemer i et regnskabsperspektiv.....	6
4. Fiskeriafgiftssystemer i Vestnorden og Canada	9
4.1. Fiskeriafgifter i Grønland	9
4.1.1. Brugerbetaling	10
4.1.2. Rejeafgiften	11
4.1.3. Hellefiskeafgiften	13
4.1.4. Afgifter på fiskeri efter pelagiske arter.....	14
4.1.5. Afgifter på torsk, kuller, rød fisk og sej	15
4.1.6. Fremtidigt arbejde med nyt fiskeriafgiftssystem fra 2018.....	16
4.2. Fiskeriafgifter på Færøerne	17
4.2.1. Fiskeriafgifter	18
4.2.2. Ekstra selskabsskat	18
4.2.3. Auktion.....	19
4.2.4. Afgiftsprovenu 2011-2016	20
4.2.5. Politiske planer om nyt afgiftssystem fra 2018	20
4.3. Fiskeriafgifter i Island	21
4.3.1. Fiskeriafgifter 1994-2003.....	21
4.3.2. Fiskeriafgifter 2002-2009.....	22
4.3.3. Fiskeriafgifter efter 2012.....	23
4.3.4. Det nugældende afgiftssystem.....	24

4.3.5. Fremtidigt arbejde med fiskeriafgifter i Island.....	26
4.4. Fiskeriafgifter i Norge	27
4.4.1. Fiskeriafgifter uafhængig af fangstværdi	27
4.4.2. Fiskeriafgifter som afhænger af fangstværdi.....	27
4.4.3. Afgifter på eksport af fisk.....	28
4.5. Fiskeriafgifter i Canada	28
4.5.1. Licensgebyr systemet	28
4.5.2. Udfordringer	29
5. Diskussion vedrørende ressourcerente og afgiftsmodeller i fiskeriet.....	30
6. Opsamling og afslutning.....	37
Bilag I: Deltagerliste.....	39
Bilag II: Program til Workshopen	40

1. Indledning

Departementet for Finanser og Skatter samt Departementet for Fiskeri og Fangst i Grønland har i fælleskab afholdt en workshop om fiskeriafgiftssystemer i Vestnorden samt naboen mod vest, Canada. Workshoppen blev afholdt i Iceland Ocean Cluster i Reykjavik, Island den 18-19. oktober 2016, med deltagelse af embedsmænd fra Grønland, Island, Færøerne og Canada samt eksperter fra Danmark, England og Island.¹ Embedsmænd fra Norge havde desværre ikke muligheden for at deltage denne gang. Se deltagerliste og program i bilag 1 og 2. Workshoppen, som blev finansieret af Nordisk Ministerråd, var en opfølger på en tidligere workshop om fiskeriafgifter holdt i Reykjavik i januar 2015. På grund af engelsk talende deltagere blev det besluttet at workshoppen skulle holdes på engelsk.

1.1. Baggrund for workshoppen

Vestnorden omfatter Færøerne, Grønland, Island. Vestnorden og dens naboer, særligt Kystnorge, Canada og Skotland, har mange fællestræk. Dette inkluderer stor afhængighed af havet, en ressourcebaseret økonomi, et sårbart marint miljø, lange afstande, spredt bosætning, flytning fra udkantsområder til byer og ud af regionen, omkostningstunge offentlige serviceydelser, et smalt udvalg af eksportvarer og begrænset regional samhandel.

Der har været en hel del debat om fiskeriafgifter i de deltagende lande i de senere år. Ligeledes har der været mange holdninger i landenes politik og blandt befolkningen til, hvor meget fiskerne og industrien bør betale i fiskeriafgifter. I mange tilfælde mener politikkerne, at fiskerierhvervet betaler for lidt i fiskeriafgifter til samfundet, hvorimod fiskerierhvervet i langt de fleste tilfælde mener, at de betaler for meget.

På nuværende tidspunkt har Grønland, Island og Færøerne indført forskellige fiskeriafgiftsmodeller, hvor der betales for adgang til og udnyttelsen af den fælles fiskeressource. Landene har forskellige modeller for, hvordan de pålægger og opkræver fiskeriafgifterne. Det er ligeledes forskelligt om fiskeriafgifterne pålægges som del af ressourcerenten (det overnormale overskud) eller som en fast afgift uanset om fiskeriet har overskud eller ej. Trods afgiftssystemerne er etableret, arbejder samtlige lande på at videreudvikle deres afgiftssystemer. I Norge har man indført fiskerirelaterede afgifter og gebyrer, som blandt andet skal finansiere fælles markedstiltag til at fremme den norske fiskeriekspport samt arbejdsløshedspenge til fiskerene. Norge overvejer dog at indføre fiskeriafgifter som betaling for udnyttelse af ressourcen. Workshoppen giver et vigtigt input til landene i forbindelse med udvikling af deres fremtidige fiskeriafgiftssystemer.

Flere afgiftsmodeller er således afprøvet i landene dog uden, at nogen ser ud til at være den helt rigtige. Det giver risiko for, at politikerne skruer op og ned for fiskeriafgifterne fra år til år. En af de mange emner der også debatteres er, om fiskeriafgifter kun skal opkræves som andel af ressourcerenten (det overnormal afkast) eller, om de skal opkræves uanset fiskeriet er rentabelt eller ej særligt til at lukke finansloven. I samtlige lande betaler fiskeriet jo almindelig selskabsskat af deres driftsoverskud.

Det er dog de fleste landes mål på sigt at kunne opkræve fiskeriafgifter på et sådant niveau, hvor udnyttelse af fiskebestanden optimeres i forhold til bæredygtighed, og hvor fiskerne og fiskerivirksomhederne stadig vil

¹ Iceland Ocean Cluster: www.sjavarklasinn.is/en/

være i stand til at opnå en rentabilitet, der giver mulighed for at reinvestere i nyt kapitalapparat og få en rimelig forrentning af den investerede kapital.

Indtil workshoppen om fiskeriafgifter 2015 blev afholdt, har der ikke eksisteret, blandt forvaltningen i landene, noget form for struktureret udveksling af erfaringer med anvendelsen af de forskellige fiskeriafgiftsmodeller.

Formålet med workshoppen i 2016 er at vedligeholde den fælles platform for kontaktnetværk, der blev etableret i 2015, hvor landene kan udveksle erfaringer og øge kendskabet til, hvordan de tidligere og nuværende fiskeriafgifter i de vestnordiske lande fastsættes og inddrives i praksis. Ligeledes var formålet forsat at diskutere hvordan de fremtidige fiskeriafgiftsmodeller kunne udvikles og indrettes i praksis.

Det er ikke mange lande uden for de vestnordiske lande, som har indført afgifter på fiskeri. For at udvide videns kredsen blev Canada, som har indført licensbetalinger i fiskeriet, inviteret til at deltage i workshoppen.

1.2. Programmet

På dag 1 præsenterede Danmark kort den teoretiske vinkel ved udarbejdelsen af beskatningsmodeller i fiskeriet. Ligeledes præsenterede England den praktiske vinkel ved udarbejdelsen af ressourcerentebeskatning. Endvidere blev der præsenteret fiskeriafgiftssystemer i Grønland, Island, Færøerne og Canada samt overvejelser om fremtidige systemer. På dag 2 var der forsættelse af præsentationer af fiskeriafgiftssystemer, og der blev afholdt debat, hvor forberedte spørgsmål blev diskuteret.

1.3. Rapporten

Rapporten er opbygget på grundlag af programmet for workshoppen samt de emner, der blev præsenteret og diskuteret. Indledningsvis beskrives kort, på grundlag af præsentationer, den teoretiske vinkel i forhold til udvikling af fiskeriafgiftsmodeller samt den praktiske del. Efterfølgende beskrives fiskeriafgiftssystemerne i Grønland, Færøerne, Island og Canada. Afsluttende beskrives resultatet af debattemnerne.

Rapporten er udarbejdet af chefkonsulent Hilmar Ogmundsson i Grønlands Departement for Finanser og Skatter, med input fra deltagere fra workshoppen, med undtagelse af kapitel 2 og 3. Kapitel 2 er skrevet af professor Peder Andersen fra Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi, Københavns Universitet. Kapitel 3 er skrevet af dr. Steve Priddy fra London School of Business and Finance.

2. Ressourcerente og skattepolitik – principper, dynamikker og politisk relevans

For lande, hvor fiskeriet er vigtigt for landets velstand, bliver fiskeripolitikken også af afgørende makroøkonomisk betydning. Dette gælder f.eks. for Grønland, Færøerne og Island, hvor fiskeriets andel af bruttonationalproduktet ligger mellem ca. 5 og 11 pct., og hvor fiskerisektoren har en central betydning for eksport og beskæftigelse. For sådanne lande er fokus på beskatning af fiskerisektoren af betydning både med hensyn til niveauet for skatteprovenuet og som led i at aflaste andre beskattede områder, herunder indkomstkatten, så der sikres et hensigtsmæssigt skattesystem med færrest mulige forvridninger.

Det er det, fordi det er afgørende at sikre billigst muligt finansieringen af de offentligt betalte ydelser og goder, som det politisk besluttes at stille til rådighed for virksomheder og borgere nu og i fremtiden inden for infrastruktur, uddannelse og kultur, boliger, sociale ydelser, ældreomsorg, børn og unge området, osv.

2.1. Principper for beskatning af naturressourcer

Beskatning af naturressourcer skal ses som en af flere beskatningskilder og som del af den almindelige økonomiske politik, der omfatter både sikring af makroøkonomisk stabilitet, strukturtiltag, herunder erhvervsudvikling, uddannelse og forskning, fordelingsmæssige hensyn, herunder socialpolitiske hensyn, finansiering af offentlige goder og korrektion af markedsfejl, som f.eks. forurening.

Det helt centrale forhold i skattepolitikken er at sikre, at skatteprovenuet tilvejebringes med færrest mulige skadevirkninger på arbejdsudbud, investeringer og udnyttelsen af samfundets ressourcer, herunder naturressourcer. Hertil kommer hensynet til et effektivt og fair skatteopkrævningssystem. Det vil sige, at ud over de fordelingsmæssige forhold, herunder lokale forhold som beskæftigelses- og leveforhold, er fokus på forvridninger og dødvægtstab.

2.2. Principper for beskatning af ressourcerente

De reguleringsmæssige rammer skal give incitamenter til effektiv udnyttelse af fiskeressourcerne og under de begrænsninger, der politisk lægges på hensynet til regionale forhold og beskæftigelse. For at opnå en effektiv regulering, og dermed mulighed for at sikre det samfundsøkonomiske bedste afkast (potentielt maksimal ressourcerente) er det nødvendigt med klare ejendomsrettigheder eller brugsrettigheder med lang tidshorisont. Dette giver således grundlag for at beskatte den maksimale ressourcerente og dermed for et maksimalt provenu af en ressourcerentebeskatning.

Det er konkrete former for beskatning skal ligeledes sikre effektiv udnyttelse en given fastsat kvote. Det betyder, at det - også på længere sigt – skal være attraktivt at betale for retten til at udnytte eller have adgang til ressourcen.

Mulige metoder til at sikre provenu ved en ressourcerentebeskatning er: A. Offentligt salg af langsigtede rettigheder (ex ante betaling), f.eks. salg af fangstkvoter. B. Fangstafgifter (mængde eller omsætningsrelateret). C. Royalties-betalinger (retten til at udnytte ressourcen, evt. med restriktioner) og D. Betalinger for kvoteleje.

Det er logisk at se på problemet som et maksimeringsproblem, dvs. at der skal vælges metode efter, hvad der giver maksimal ressourcerente. Ressourcerente er defineret som: Totalomsætning fratrukket normal aflønning af produktionsfaktorerne = den potentielle betaling til f.eks. fisken for at lade sig fange/til samfundet for at give rettighederne til at lade dem fange, dvs. overnormal profit, inkl. afkast fra købte kvoterettigheder. Det betyder også, at jo mindre effektiv produktion, jo mindre ressourcerente – og dermed mindre skattebase og skatteprovenu. Niveaue for ressourcerente afhænger fundamentalt af ressources tilstand, prisen på fisk og omkostningerne ved at fiske. Men ud fra en samfundsøkonomisk vinkel skal der ske en justering ved, at omkostningerne ved at håndhæve reguleringerne og opkrævningen fratrækkes.

Der er også en række forhold om tilpasning, som komplicerer forholdene i praksis. Hvis udgangspunktet er dårligt med f.eks. en lav fiskebestand, lave priser eller flådeoverkapacitet, kan det være er det en lang, sej proces at nå den situation, hvor beskatningsgrundlaget er højt. Omvendt gælder det, at hvis udgangspunktet er godt (en stor, ikke overudnyttet bestand) er det vigtigt at undgå en for hurtig og for stor kapacitetsopbygning. Det er vigtigt at se på flådekapaciteten på lang sigt.

2.3. Egenskaberne ved en ressourceskat

En ressourcerenteskat er mere fair, idet der er ens for alle. Det betyder, at den ikke straffer de dygtigste og bedste fiskere, men er så på den anden side til ugunst for de mindst effektive. Dette kan der selvfølgelig tages højde for, hvis det politisk er ønskeligt, ved ganske enkelt at sætte ressourceskatten lavere for nogle grupper af fartøjer. På den måde kan også geografiske forhold tilgodeses. Men konsekvensen er, at det samlede skatteprovenu bliver mindre.

Ressourceskatten kan udformes på mange forskellige måder, og hver har fordele og ulemper, hvis der er usikkerhed om priser og omkostninger, bestandenes størrelse, vanskeligheder med at kontrollere fiskeriet osv. Den meste simpel og i mange sammenhænge den bedste metode er at tage ressourceskatten som en procent af det overnormale afkast (profit), men her kan regnskabstekniske forhold vanskeliggøre opgørelsen af profitten. Skatten kan lægges på omsætningen eller landet mængde, som er lettere at opgøre, men er jo ikke et direkte mål for profitten og kan derfor give skævvridninger. Samme problem er der, hvis resourceafgiften opkræves som et beløb pr. fiskedag. Dette er let at opgøre, men er heller ikke en god indikator for profit. Hvis fiskerirettighederne sælges på auktion, vil betalingsvilligheden for retten til at fiske en given mængde være et mål for den forventede overnormale profit. Denne metode kan i en række situationer være et godt alternativ til en skat på overnormal profit, da det ikke er myndighederne, der skal opgøre denne, men køberne af fiskerirettighederne afslører via betalingsvilligheden den forventede profit. Den samlede betaling for rettighederne bliver således ressourcerenteskatten. Men udformningen af auktionerne er vigtig for at opnå en korrekt afsløring af den overnormale profit.

I teorien vil en korrekt udformet resourcebeskatning ikke påvirke kvoteudnyttelsen, idet skatten er en del af den overnormale profit. I praksis behøver det ikke være tilfældet. Hvis profitten er forholdsvis lille, kan en skat påvirke en virksomheds kapitalgrundlag, der sammen med usikkerhed, risikoaversion og ufuldstændige kapitalmarkeder kan betyde, at en kvote ikke udnyttes. Det samme gælder, hvis der er overskudskvoter, men dette afspejler de facto, at profitten på marginalen, dvs. på den sidste del af fangsten, ikke er overnormal høj. Hvis kvoten udnyttes fuldt ud, og der på marginalen er en relativt høj profit, er en simpel metode at beskatte fangstmængde, da det giver en ressourceskat, der ikke påvirker udnyttelsen af kvoten og ikke forvrider mellem

de forskellige fiskere, men måske forlader de mindre effektive fiskere fiskeriet, men deres kvote kan så fiskes af andre, der forsat har en overnormal profit.

2.4. Afslutning

Alle skattebaser bør udnyttes, således at skaden ved en skat er ens på marginalen på tværs af skattebaser, da dette sikrer ”den billigste finansiering” af de offentlige udgifter. For lande, hvor naturressourcer som fisk, olie mv. udgør en stor del af landets økonomi, er det ikke at bruge en resourceskat således at fraskrive sig en mulighed for en at aflaste andre skattebaser. En ressourcerente-beskatning er derfor særlig vigtigt for et land, der har en relativt stor naturkapital, og skatten aflaster andre skatter som f.eks. traditionelle virksomhedsbeskatninger og beskatning af arbejdsindkomst. Dette har stor betydning for et lands samlede makroøkonomiske politik og for landets samlede velstand. Dette skyldes, at en resourceskat (som andre immobile skattebaser) som udgangspunkt er en ”god” skat, dvs. mindre forvriddende end f.eks. indkomstskatter og forbrugsskatter.

En ressourcerente-baseret beskatning er en up-front beskatning før udbetaling af løn mv. Dette betyder, at skatten nedvæltes i lønnen (skatten giver et nedadgående lønpres – især vigtigt, hvis en sektor er løndrivende i er samfund eller udenlandsk arbejdskraft).

3. Offentlige finanser, fiskeri og ressourcerente: Praktiske problemer i et regnskabsperspektiv

Praktiske problemer 1: Hvor robuste er de data, vi har om bæredygtige bestande?

- Eksempel: Det maksimale bæredygtige udbytte i ansjosfiskeriet i Sydvietnam.
- *Fire forskellige modeller* udviklet uden nogen for data fra biologiske undersøgelser.
- *Spredning i udbytte fra 138.000 til 293.000 tons* på grundlag af tre årige data over en periode på 6 år.

Praktiske problemer 2: Hvilken sammenhæng er mellem stærkt regeringsstyre og små-skala fiskerier?

- Fiskeri i udviklingslandene beskæftiger ca. 90 pct. af det samlede antal fiskere i verden.
- Styrken i regeringsstyre ser ud til at være den væsentligste hindring for at realisere udviklingspotentialet i små-skala fiskerier i verden.
- Lande hvor en del af befolkningen lider af underernæring, og hvor der er et svagt regeringsstyre, er ofte nettoeksportører af fiskeprodukter til velnærede lande med stærkt regeringsstyre.
- Hvordan vurderes, om regeringsstyre er stærkt eller ej?

Praktiske problemer 3: Lokale perspektiver: Lande konkurrerer på skatteområdet, ligesom de konkurrerer på handels- og toldområdet

- For eksempel Island.
- Politikken ... er at flytte skattebyrden væk fra indkomstbeskatning, det vil sige selskabsskatten mod skattebaser, der er mindre skadelige for væksten, som forbrug, med det formål at gøre skattesystemet enklere og mere effektivt, både fra økonomisk og konkurrencedygtigt synspunkt.

Praktiske problemer 4: Tilskud til fiskerier og fiskeriforvaltning i åbne økonomier – hvilken betydning har god forvaltning af fiskeriressourcen?

- En reduktion af subsidier og tilskud i fiskerier kan få fiskerene til at øge indsatsen i fiskeriet, hvilket kan bidrage til uventede og uønskede resultater, specielt i lande hvor fiskeriressourcerne ikke forvaltes bæredygtigt og effektivt. En styrkelse og forbedring af fiskeriforvaltningen vil sikre, at subsidiereform begrænser overfiskeri og bidrager til bæredygtig udnyttelse af fiskeriressourcerne.
- Hvordan vurderes om forvaltning af fiskeriressourcerne er effektiv eller ej?

Praktiske problemer 5: Individuelle omsættelige kvoter (ITQ's) i det svenske demersal fiskeri – hvad er den bedste måde at udvikle og implementere den offentlige finanspolitik og ved anvendelsen af hvilke instrumenter?

- Mulig succes med langsigtet forvaltning af torsk i Østersøen samtidigt med at bevare små-skala fiskeriet.
- Konklusioner – a) Fiskerflåden reduceret med 30-50 pct. b) Rentabiliteten har steget over hele branchen c) Fiskeriregulering kan udvikles således, at den ikke er til skade for det kystnære fiskeri.
- ITQ kan bidrage til en mere effektiv fiskerflåde, der genererer en positiv ressourcerente og derfor øger sit bidrag til den nationale økonomi.

Praktiske problemer 6: Hvor meget ressourcerente i fiskerier er der faktisk bevis for?

- Eksempel nordøst-arktisk torsk – en af verdens mest data-rige fiskebestande.
- Lille eller ingen bevis på ressourcerente til stede i det norske torskefiskeri – der er snarere spørgsmål om forvaltning, legitimitet og økonomi.
- Fra myndighedernes side er manglen ressourcerentebeskatning en form for sikring af, at kystsamfundene høster de økonomiske fordele ved fiskeriet. På en bredere national skala får fiskeri imidlertid ikke særlig meget opmærksomhed, og derfor vedrører disse legitimitetsproblemer kun en begrænset del af befolkningen.

Fiskerier og beskatning af ressourcerenten: Aktuelle spørgsmål?

Bør afgifter kun opkræves efter fangstomkostninger og retfærdigt afkast til udbydere af kapital er dækket?

1. Hvad er retfærdigt afkast til kapitalejeren?
2. Hvor godt er afgiftsbasen defineret?
3. Hvilke kriterier anvendes ved fordeling af kvoter?
4. Burde der indføres en ekstra skat på de virksomheder, der ikke fuldt udnytter sin kvote?
5. Omkostninger – skal de måles på kontantbasis (cash flow accounting) eller som periodiseret regnskab (accrual accounting)?²
6. Hvorfor er der mangel på fokus på fiskeriets driftsmargin?³
7. Revisionsmuligheder har stor betydning?
8. Bæredygtig integration?

Hvad bør danne afgiftsgrundlaget for ressourcerentebeskatning i fiskerier: EBITDA (overskud før afskrivninger, renter og skat), EBITA (overskud før renter og skat), overskud efter skat?

- Real-baserede pengestrømme besvarer spørgsmålet ved at give virksomhederne kredit for kontant udstrømning i årevis, f.eks. for afskrivninger i forbindelse med køb af trawler som modregnes i fremtidige kontant indstrømning. Afskrivning er ikke rigtigt en kontant omkostning.⁴
- I England bliver afskrivninger typisk erstattet med en form for kapitaltillæg.
- Afskrivninger afhænger kritisk af a) skøn over investeringens levetid, b) skrapværdi – begge faktorer afhænger betydeligt af subjektiv vurdering.
- Nogen skal betale for virksomhedens finansieringsudgifter – så er EBITA en retfærdig afgiftsbase?
- Overskud efter skat tager ikke hensyn til afkast til ejer.

Retfærdigt afkast – CFA (2016) roundtable view⁵

² Kontantbasis metoden registrerer udgifter når de er betalt mens periodiseret regnskabsmetode registrerer udgifterne når de er afholdt. Det periodiserede regnskab normalt giver et mere retvisende billede af virksomhedens indtjeningsevne.

³ Driftsmarginen (driftsindtægt/nettoomsætning) er en måling af, hvor stor del af virksomhedens omsætning der er tilbage efter at have betalt variable omkostninger såsom lønninger, råmaterialer osv. Driftsmarginen giver analytikere en idé af, hvor meget en virksomhed tjener (før renter og skatter) på hver krone omsætning. Hvis en virksomhed f.eks. har en driftsmargin på 12 pct. så betyder det, at den tjener 12 øre (før renter og skatter) på hver krone af omsætningen.

⁴ Bemærk, at afskrivninger indgår i resultatopgørelsen, da der er tale om omkostninger, der formindsker årets resultat. Afskrivninger indgår derimod ikke i likviditetsbudgettet, da der ikke er tale om nogen udbetaling, der formindsker likviditeten. Til gengæld bliver likviditeten forringet med købsprisen på ny trawler. Afskrivninger viser altså, hvor meget trawleren forventes at falde i værdi i årets løb. De skal som nævnt ikke betales, da betalingen jo foretages ved køb af trawleren.

⁵ <https://www.cfauk.org/>

- Realisme over fremtidige forventede finansielle afkast. Empirisk beregnes afkast på grundlag af de længste finansielle tidserier til 6,7 pct. om året, og hvis markederne værdiansætter aktier generelt med en P / E (price-earnings ratio) værdi på 15, er det godt siden $1/15 = 6,7$ pct. Men S & P (Standard & Poor's aktieindekset) er værdisat nu ved en P/E på 18 til 20, hvilket giver en 5,0 pct. til 5,5 pct. afkast fremadrettet.

Tabel 3.1: Rejetrawler - driftsregnskab 2015

Mio.kr.	Driftsregnskab	Andel af omsætning
Rejefangst, tons	6.656	
Omsætning	kr. 217,2	
<i>Variable udgifter</i>	<i>kr. 66,3</i>	
<i>Hyre til besætning</i>	<i>kr. 56,4</i>	
<i>Afskrivninger</i>	<i>kr. 8,1</i>	
Samlede variable udgifter	kr. 130,9	
Driftsoverskud	kr. 86,3	39.7%
<i>Fragtudgifter</i>	<i>kr. 8,2</i>	
<i>Administrationsudgifter</i>	<i>kr. 1,7</i>	
Overskud før renter og skat	kr. 76,4	35.2%
<i>Renteudgifter, netto</i>	<i>kr. 1,9</i>	
Overskud for skat	kr. 78,4	36.1%
<i>Skat</i>	<i>kr. 24,9</i>	
Året resultat	kr. 53,5	24.6%

Ejeren i eksemplet i tabel 3.1 opnår relativt højt afkast uanset hvilket økonomisk resultat bliver anvendt som andel af omsætning.

Tabel 3.2: Rejetrawler – driftsregnskab over femårige periode

Mio.kr.	2015	2014	2013	2012	2011
Omsætning	kr. 217,2	kr. 149,9	kr. 136,2	kr. 126,0	kr. 108,2
Årets resultat	kr. 53,5	kr. 30,9	kr. 28,3	kr. 27,6	kr. 21,0
<i>Overskud som andel af omsætning</i>	<i>24,6%</i>	<i>20,6%</i>	<i>20,8%</i>	<i>21,9%</i>	<i>19,4%</i>
Beregnet afkast til ejer, 10 pct.	kr. 21,7	kr. 15,0	kr. 13,6	kr. 12,6	kr. 10,8
Mulig ressourcerente	kr. 31,8	kr. 15,9	kr. 14,7	kr. 15,0	kr. 10,2
<i>Ressourcerente som andel af omsætning</i>	<i>14,6%</i>	<i>10,6%</i>	<i>10,8%</i>	<i>11,9%</i>	<i>9,4%</i>

Note: Beregning af ressourcerente med den antagelse at ejeren tildeles 10 pct. i afkast af omsætningen.

I alle tilfælde i eksemplet i tabel 3.2 har trawleren opnået en relativt høj positiv ressourcerente.

4. Fiskeriafgiftssystemer i Vestnorden og Canada

I det følgende kapitel præsenteres fiskeriafgiftssystemer i Grønland, Færøerne, Island og Canada. Alle beløb angives i danske kroner.

4.1. Fiskeriafgifter i Grønland

På nuværende tidspunkt er det havgående og kystnære fiskeri efter rejer og hellefisk afgiftsbelagt. I det pelagiske fiskeri er makrel, sild og lodde afgiftsbelagt. Fra 2017 blev det havgående fiskeri på torsk, kuller, rødfisk og sej også afgiftsbelagt.

Det bemærkes i forbindelse med fiskeriafgifterne, at der er forskel mellem afgiftsniveau, som virksomhederne er pålagt at betale og hvad Landskassen faktisk opnår i samlet provenu. I hvert fald for de større fartøjer i flåden.

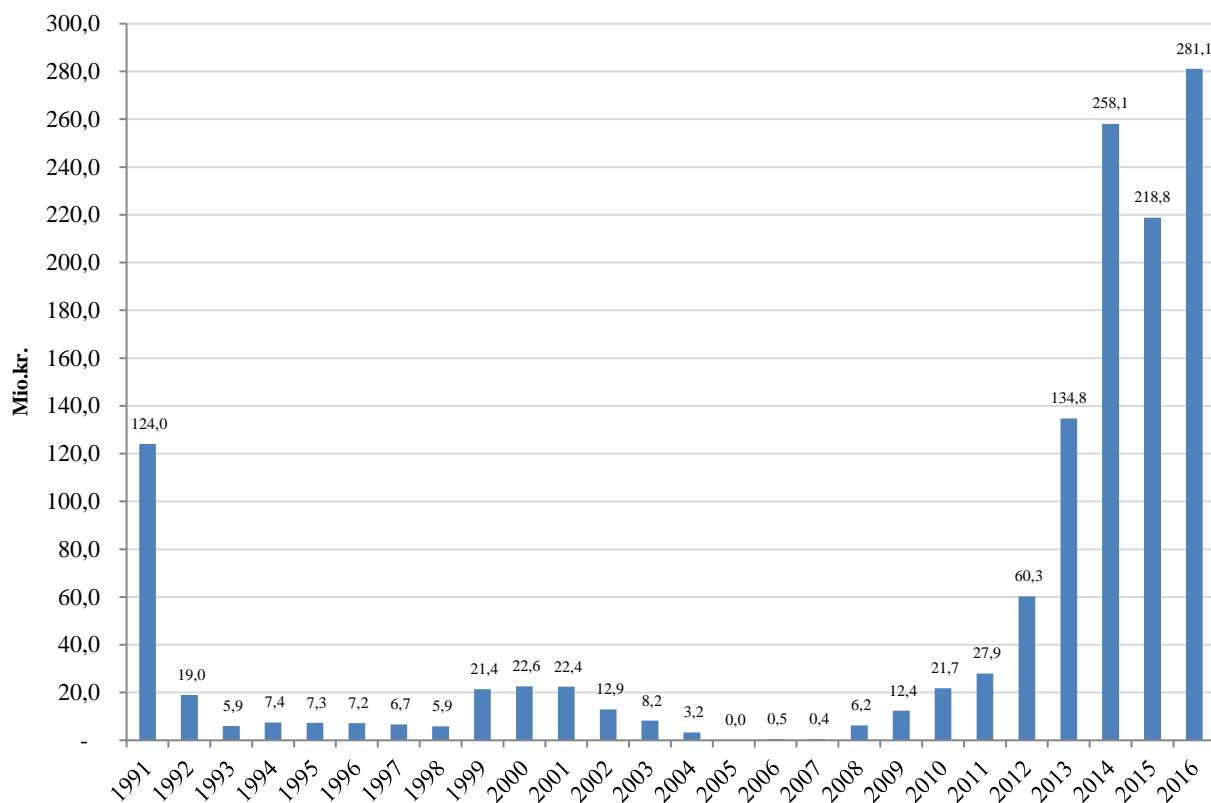
I f.eks. Island betaler rederierne udelukkende de fiskeriafgifter fiskeriet er pålagt. I Grønland betaler besætningen en del af de fiskeriafgifter, der er pålagt fiskeriet i Grønland. Dette som følge af, at ved beregning af lønninger til besætningen trækkes afgifterne fra i delingsfangsten, som er den base lønnen bliver beregnet af. I den havgående flåde reduceres bruttolønnen med ca. 35-40 pct. af afgiftsbeløbet svarende til hyreandelen. Når lønsummen hos flåden reduceres falder provenuet fra indkomstskatter tilsvarende. Ligeledes kan virksomhederne trække afgifterne fra i deres skattepligtige indkomst hvorfor provenuet fra selskabsskatten formindskes. Endvidere reduceres afgiftsprovenuet fra udbytteskatter.

Fiskerierhvervets økonomiske bidrag til den offentlige økonomi består dog naturligvis ikke alene af direkte afgifter, men blandt andet også af indkomstskat fra ansatte, selskabsskatter og udbytteskatter.

Figur 4.1 viser det samlede bruttoprovenu fra fiskeriafgifter i perioden 1991 til 2015. Som det fremgår af figuren, så har afgiftsprovenuet i perioden 1991 til 2010 ligget mellem 0-22 mio.kr. per år med undtagelse af 1991 hvor afgifterne indbragte 124 mio.kr. Fra 2011 har de samlede afgifter steget fra ca. 28 mio.kr. til lidt over 280 mio.kr. i 2016. Den kraftige stigning i afgiftsprovenuet skyldes nye fiskeriafgifter i fiskeriet samt en meget gunstig prisudvikling på rejer og hellefisk.

Figur 4.1: Samlede bruttoprovenu fra fiskeriafgifter i Grønland

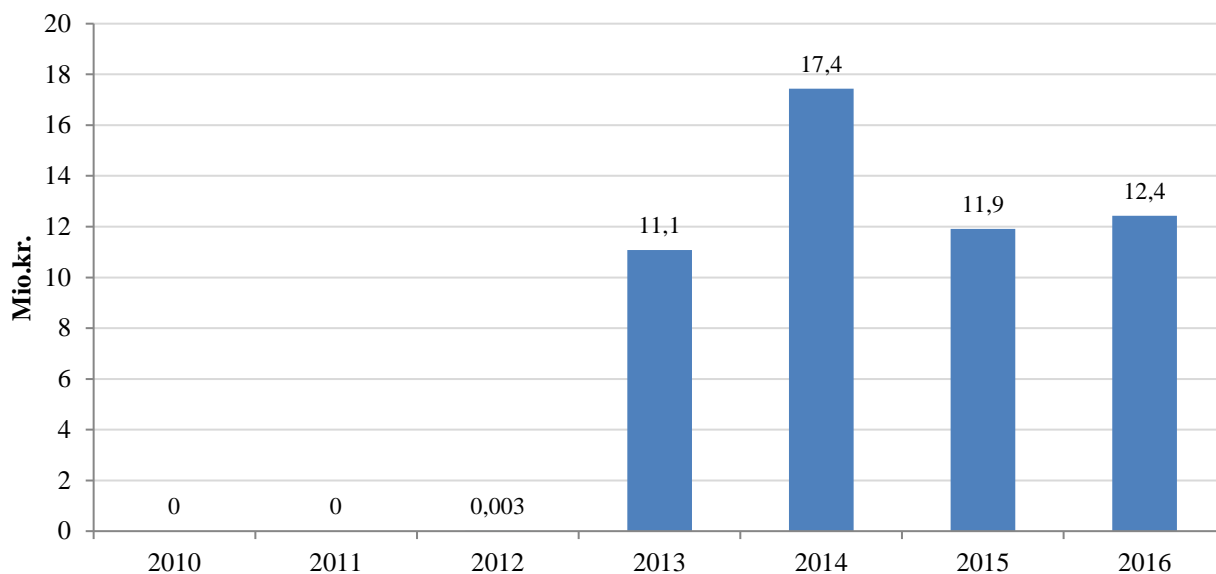
Kilde: Skattestyrelsen og GFLK.

4.1.1. Brugerbetaling

I 2010 blev der indført brugerbetaling i fiskeriet. Formålet med brugerbetalingen er at dække en del af de administrative udgifter i forbindelse med kontrol af fiskeriet. For licens til havgående fiskeri eller kystnært rejefiskeri betales der gebyr på baggrund af kvotestørrelsen. Der betales 60 kroner per tons meddelt kvote. Betaling for kvote som ikke udnyttes, refunderes ikke. For forsøgsfiskerier samt fiskerier baseret på fiskedage bliver gebyret fastsat ud fra den faktiske fiskede mængde. Indledningsvis blev der opkrævet et gebyr på 1.500 kroner for udstedelse af licenser og tilladelser til kystnært fiskeri med undtagelse af kystnært fiskeri efter rejer. Det gebyr blev dog afskaffet i 2013.

Figur 4.2: Udvikling i provenu fra brugerbetalingen i Grønland

Kilde: GFLK.

4.1.2. Rejeafgiften

Produktion til havs og direkte eksport i rejefiskeri i Grønland blev første gang afgiftsbelagt ved særskilt lov, med vedtagelse af Landstingslov nr. 20 af 25. oktober 1990 om afgift på rejer, som trådte i kraft 1. januar 1991. Afgiften svarede til 11 pct. af salgsprisen. Den blev efterfølgende ændret til 9 pct. i 1992 og var helt nede på 1 pct. i 2002.

Indtil 1. januar 1991 var rejeafgiften en produktionsafgift, som blev fastsat af Landstinget i forbindelse med vedtagelsen af de årlige finanslove. Denne fremgangsmåde var hjemlet i § 10 i Landstingslov nr. 11. af 21. november 1984 om erhvervsmæssigt fiskeri.

Rejeafgiften i sin nuværende form, en dynamisk afgift baseret på udviklingen i salgspriser, blev introduceret med Landstingslov nr. 19 af 11. december 2003, som trådte i kraft 1. januar 2004. Det er hovedsagligt den havgående rejeflåde, som er afgiftsbelagt, men også den del af den kystnære rejeflåde, som har tilladelse til egenproduktion. Beregningen af den dynamiske afgift er senest justeret ved Inatsisartutlov nr. 7 af 29. november 2013, som trådte i kraft 1. januar 2014.

Afgiftssatsen beregnes på baggrund af rederiernes indberetning af omsætning og mængder i de 4 foregående kvartaler. Med baggrund i den samlede omsætning i disse 4 kvartaler divideret med de samlede solgte mængder findes en gennemsnitlig salgspris og afgiftsprocent. Afgiftsprocenten er den samme for alle virksomheder, men selve afgiften beregnes som andel af den enkelte virksomheds salgspris. Det er fastsat en basispris på 9,60 kr. som en grænse for hvornår afgiften indtræder. Ved en gennemsnitlig salgspris på 9,60 kr. pr. kg eller derunder er afgiftsprocenten således 0,00 %.⁶ Afgiftspligten indtræder,

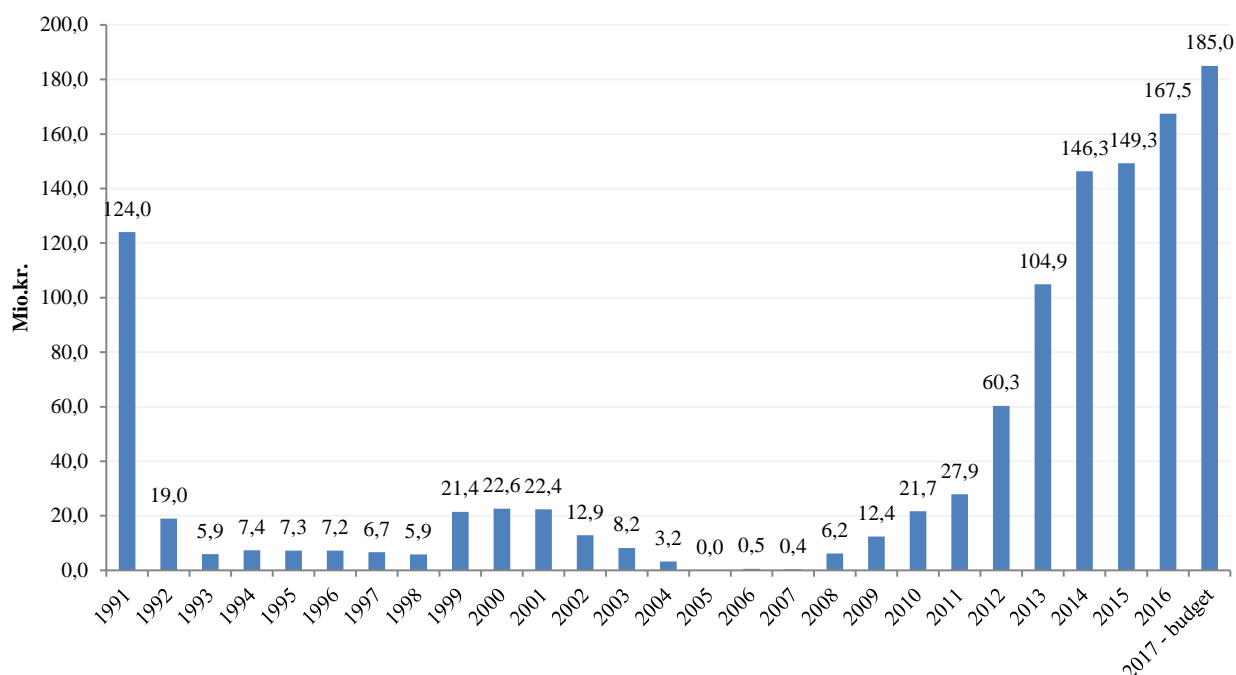
⁶ Oprindeligt var basisprisen 13 kr. men blev sat ned til 11,6 kr. i 2010 og til 9,6 kr. i 2014.

hvis den gennemsnitlige salgspris overstiger 9,60 kr. pr. kg, idet afgiften stiger med 0,01 procentpoint for hver øre, den gennemsnitlige salgspris overstiger 9,60 kr. pr. kg. Hvis den gennemsnitlige salgspris når på 24,60 kr. pr. kg eller derover, fastfryses afgiften til 15 procent.⁷ Udgifter til emballage kan trækkes fra afgiften.

Det er kun den direkte eksport af rejer, som er afgiftsbelagt, hvorimod rejer, der indhandles, er fritaget for afgift. Rederierne er forpligtet til at levere salgsfakturaer med realiserede eksportpriser, eksportmængder samt udgifter til emballage for hvert kvartal til Skattestyrelsen.

Figur 4.3: Udvikling i provenu fra rejeafgift 1991-2017 i Grønland

Kr.	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Rejeafgift per kg eksport	0,88	0,26	0,14	0,06	0,00	0,01	0,01	0,12	0,28	0,46	0,64	1,44	2,76	3,90	5,03	4,79

Kilde: Skattestyrelsen og Departementet for Finanser og Skatters egne beregninger.

Udviklingen i provenuet fra rejeafgiften har over de sidste 10 år vist en kraftigt stigende tendens, fra 0 kr. i 2005 til 167,5 mio. kr. i 2016, som er det højeste siden afgiften blev indført.

Afgifterne opkræves af Skattestyrelsen pr. kvartal på grundlag af den faktisk eksporterede mængde i kvartalet samt den beregnede afgiftssats. Afgiften skal angives og indbetales til skatteforvaltningen senest den sidste hverdag i måneden efter et kvartals udløb.

⁷ Afgiftsloftet var sat ned fra 45 pct. til 15 pct. i 2014 som del af aftale med erhvervet om at indføre afgifter på makrelfiskeriet samt at nedsætte basisprisen.

4.1.3. Hellefiskeafgiften

Inatsisartutlov nr. 11 af 3. december 2012 om afgift på hellefisk i det havgående fiskeri trådte i kraft 1. januar 2013. Basisafgiften var som udgangspunkt 2,50 kr. pr. kg fisket hellefisk.

Denne sats reguleres imidlertid kvartalsvis i forhold til prisudsving på hellefisk og udgifter til olie. Falder prisen på hellefisk eller stiger olieprisen, sættes afgiftssatsen ned. Omvendt vil afgiftssatsen blive højere, hvis prisen på hellefisk stiger eller olieprisen falder. Reguleringen beregnes ud fra den afgiftssats, der var gældende i det forudgående kvartal. Verdensmarkedsprisen på Brent olie og eksportprisen på Hellefisk fra Danmarks Statistik anvendes til beregning af den regulerede afgiftssats.

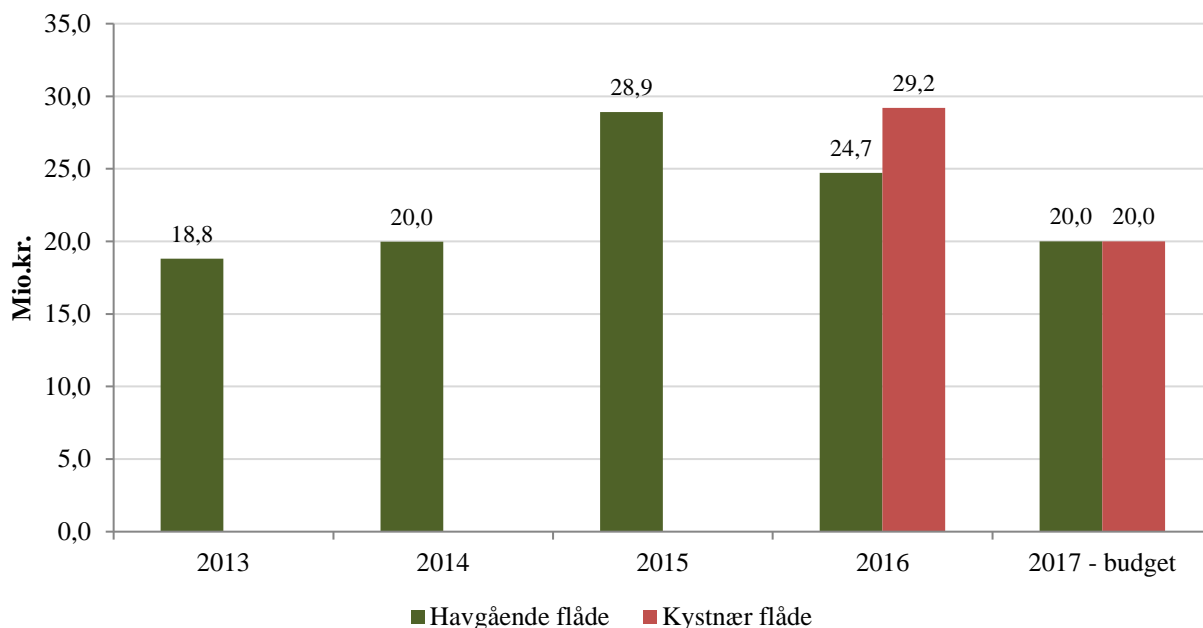
Hellefisk, der er indhandlingspligtig i Grønland, er fritaget for afgift. Afgiften beregnes derfor kun af den del af fangsten, som virksomheden ikke har pligt til at indhandle til et indhandlings- eller produktionsanlæg i Grønland. Dette ligner princippet fra rejeafgiftsloven, hvor man kun afgiftsbelægger direkte eksport. Tidspunktet for indtrædelse af afgiftspligten er dog lidt anderledes idet den indtræder på fangsttidspunktet. Fiskeri, der ikke reguleres af kvoter, eksempelvis fiskeri i internationalt farvand samt kvoter tildelt grønlandsk fiskeri i forhold til kvotebytteaftaler er også afgiftsbelagt.

Der blev lavet ændringer i loven i 2015 med ikrafttræden 1. januar 2016 således at indhandlingspligtige fangster fremover også afgiftsbelægges efter samme metode. Dog blev fangster, som er indhandlings- og fileteringspligtige, fritaget for afgifter. I forbindelse med ændringen i loven blev basisafgiften nulstillet til 2,50 kr. pr. kg igen.

Ligeledes blev der indskrevet i samme lov i 2015 at det kystnære fiskeri efter hellefisk skulle afgiftsbelægges med 5 pct. af indhandlingsværdien samt andet vederlag tilknyttet indhandling med ikrafttræden 1. januar 2016. Afgiften indbragte i 2016 ca. 29 mio.kr. fra det kystnære fiskeri efter hellefisk og ca. 25 mio.kr. fra det havgående hellefiskefiskeri, jf. figur 2.4.

Figur 4.4: Udvikling i provenu fra afgift på hellefisk 2013-2017 i Grønland

Havgående flåde / Kr.	2013	2014	2015	2016
Hellefiskeafgift per kg	2,56	2,66	2,96	2,61

Kilde: Skattestyrelsen og Departementet for Finanser og Skatters egne beregninger.

Afgiften skal angives og indbetales til Skattestyrelsen senest den sidste hverdag i måneden efter et kvartals udløb. Undlader en virksomhed at betale afgiften rettidigt, kan Skattestyrelsen pålægge en kortere betalingsfrist, ligesom der kan kræves sikkerhedsstillelse for afgifternes betaling.

4.1.4. Afgifter på fiskeri efter pelagiske arter

Inatsisartutlov nr. 10. af 8. juni 2014 om afgift på makrel trådte i kraft den 1. maj 2014. Loven var udformet som en ændringslov til Inatsisartutlov nr. 11 af 3. december 2012 om afgift på hellefisk i det havgående fiskeri (Hellefiskeafgiftsloven) hvormed denne blev omdøbt til ”Inatsisartutlov om afgift på hellefisk og makrel i det havgående fiskeri”.

Årsagen til makrelafgiften blev indarbejdet i samme lov som hellefiskeafgiften var hovedsageligt, at administrationen af de to afgifter skulle foregå helt ens, hvormed administrationsbestemmelserne i helleafgiftsloven uden videre kunne anvendes på makrelafgiften.

Makrelafgiften blev i en ny § 3a fastsat til 0,95 kr. pr. kilo fisket makrel. I modsætning til afgiften på hellefisk reguleres makrelafgiften ikke.

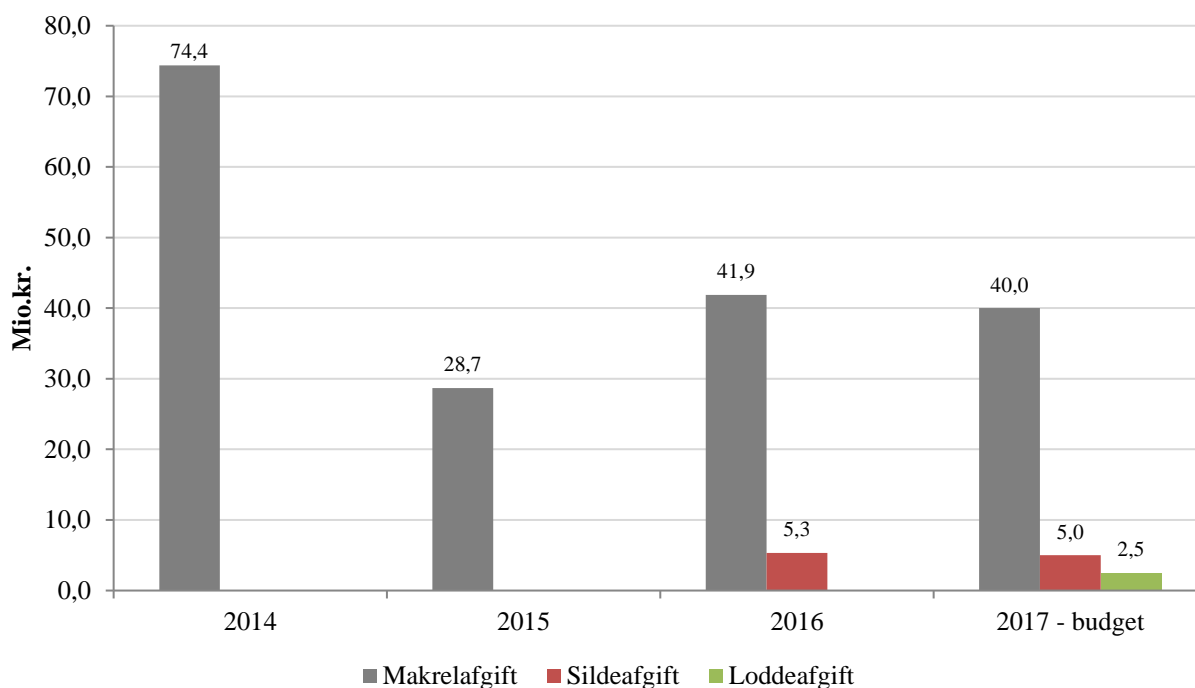
Ligesom det gælder hellefisk, så er det kun makrel, der er indhandlingspligtig i Grønland, som er fritaget for afgift. Ligesom for hellefisk gælder det dermed, at indhandler man makrel, uden at man havde pligt til det, så afgiftsbelægges makrellen på linje med direkte eksporteret makrel.

I forbindelse med ændring af loven i 2015 blev makrelafgiften ændret således at grønlandske fartøjer fortsat skulle betale 0,95 kr. pr. kg. fangst, hvorimod udenlandske indchartrede fartøjer skal betale 1,50 kr. pr. kg. Årsagen til det er for at kompensere landskassen for tabt skatteprovenu som følge af udenlandske fartøjer primært indchartres med udenlandsk besætning. En yderligere ændring af loven var indførelse af afgifter på sild og lodde. Afgiftssatsen blev sat til en fast sats pr.kg. fangst og reguleres ikke. Afgiften på sild og lodde blev sat til hhv. 0,25 kr. og 0,15 kr. pr. kg. for grønlandske fartøjer og til 0,80 kr. og 0,70 kr. pr. kg. fangst for udenlandske fartøjer. Forsøgsfiskeri efter pelagisk fiskeri i Vestgrønland er fritaget for afgifter. I forbindelse med ændringerne blev lovens titel ændret til ”Inatsisartutlov om afgift på hellefisk og visse pelagiske fiskearter i Østgrønland”. De lovændringer trådte i kraft den 1. januar 2016.

Provenuet fra makrelafgiften har været meget svingende. I 2014 blev der fisket ca. 78.000 tons makrel, som bidrog med 74,4 mio.kr. i afgifter. I efterfølgende år har fiskeriet oplevet et betydeligt fald i fangstmængderne i forhold til 2014, hvor der kun blev fisket ca. 30.000 tons og 35.000 tons i hhv. 2015 og 2016. Afgiftsprovenuet fra makrelfiskeriet faldt således til 28,7 mio.kr i 2015 og opgøres til ca. 42 mio.kr. i 2016.

Figur 4.5: Udvikling i provenu fra afgift på visse pelagiske arter 2014-2017 i Grønland

Kilde: Skattestyrelsen.

4.1.5. Afgifter på torsk, kuller, rødfisk og sej

I 2016 blev det vedtaget, at det havgående fiskeri efter torsk, kuller, rødfisk og sej også skulle afgiftsbelægges. Disse nye afgifter blev indskrevet som en del af den eksisterende afgiftslov om hellefisk og pelagiske arter ved Inatsisartutlov nr. 9. af 6. juni 2016 om ændring af inatsisartutlov om afgift på hellefisk og visse pelagiske fiskearter i Østgrønland.

Afgiftssatsen blev sat til en fast ureguleret sats på 0,55 kr. pr. kg fangst for alle de førnævnte arter. Afgiften trådte i kraft den 1. januar 2017 og er budgetteret til at give et provenu på 15 mio.kr. i 2017.

I forbindelse med ændringer af loven i 2016 blev den omdøbt til ”Inatsisartutlov om afgift på hellefisk og visse andre arter”.

4.1.6 Fremtidigt arbejde med nyt fiskeriafgiftssystem fra 2018

Den kommende revision af fiskeriloven i Grønland skal i videst mulige omfang sikre en bæredygtig udvikling i fiskeriet, herunder skabe fundamentet for, at fiskerierhvervet fortsat kan udvikle sig som et hovederhverv her i landet. Fiskeriloven udgør de centrale rammevilkår for fiskerierhvervet. Der skal derfor sikres en sammenhæng i denne lov med lovgivningen omkring ressourcerentebeskatning og anden lovgivning, som udstikker rammevilkårene for fiskeriet.

I forbindelse med opkrævning af afgifter på alle arter nedsatte Naalakkersuisut en arbejdsgruppe med det formål at udvikle en ny generel ressourcerenteafgiftsmodel som kunne omfatte alle arter.

Arbejdsgruppen blev officielt nedsat i april 2016 og sammensat af repræsentanter fra Selvstyret, fiskerierhvervet, interesseorganisationer, bankerne samt ekstern konsulent til at kvalificere arbejdet.

Arbejdsgruppens primære opgave har været at sammenligne afgiftssystemerne i de forskellige lande, beregne ressourcerenten i det grønlandske fiskeri (om muligt) samt at udarbejde konkrete forslag til ensartede, gennemsigtige og simple modeller til brug for opkrævning af en ressourcerenteafgift fra fiskerierhvervet. Arbejdet blev afsluttet med en redegørelse som ikke endnu er offentliggjort. Redegørelsen tager udgangspunkt i den nuværende fiskerilov samt eksisterende rammevilkår for fiskeriet. Dette fordi der ikke er på nuværende tidspunkt fremlagt konkrete forslag om ændringer i fiskeriloven. Fremtidige ændringer af fiskerisystemet og forvaltningen kan derfor give anledning til revision af indholdet og analyser i redegørelsen.

Det var enighed i arbejdsgruppen om at anbefale, at der bør opkræves en lav generel fiskeriafgift per kg kvote eller fangst hvert år fra hele fiskeriet. Dette skal gælde uanset valg af afgiftsmodel. Afgiften skal sikre, at landskassen får et stabilt afgiftsprovenu fra fiskeriet for adgang og udnyttelse af fiskeriresourcen, hvor den som minimum skal dække udgifterne hos det offentlige i forbindelse med fiskeriet. Det er ikke hensigten med forslaget, at der både skal betales en generel fiskeriafgift og en ressourcerenteafgift som beregnes på grundlag af flådens beregnede ressourcerente. Såfremt ressourcerenteafgift overstiger den generelle fiskeriafgift, så skal der kun betales ressourcerenteafgift. Hvis ressourcerenteafgift derimod er på 0, skal fiskeriet kun betale den generelle fiskeriafgift.

Arbejdsgruppen fremlagde forslag til 6 ressourcerenteafgiftsmodeller for fiskeriet i redegørelsen:

Model 1: Uændret afgiftssystem

- Fastholde afgiftsstrukturen, som den er i dag, og indføre afgifter på de resterende arter.

Model 2: Auktionsmodel

- Salg af kvoter eller fiskerirettigheder på auktion

Model 3: Afgift som pct. tillæg til selskabsskat

- Ressourcerenteafgifter opkræves som tillæg til selskabsskat.

Model 4: Overskudsbaseret model

- En overskudsbaseret model, hvor afgiften fastsættes som en andel af den beregnede gennemsnitlige ressourcerente de sidste tre kendte regnskabsår og opkræves som kronesats per kg fangst.

Model 5: Afgift som andel af forskel mellem pris og bundfradrag

- Afgiften beregnes til kiloafgift på grundlag af en andel af forskellen mellem pris på en bestemt art og et bundfradrag.

Model 6: Omsætningsbaseret model

- I denne model beregnes afgiften som en fast andel af omsætningen hos det enkelte fartøj uden noget fradrag for udgifter. Størrelsen af afgiften kan således variere fra fartøj til fartøj.

Det er ikke endnu besluttet hvilke model det skal arbejdes videre med i en ny fiskeriafgiftslovgivning. Det forventes at forslag til en ny fiskeriafgiftslov bliver fremlagt til Grønlands Landsting til efteråret 2017.

4.2. Fiskeriafgifter på Færøerne

Historisk set har det færøske fiskeri i højere grad været præget af offentlige subsidier end af afgifter eller ekstra beskatning. De offentlige subsidier, som kulminerede i 1980erne, blev dog kraftigt reduceret i løbet af 1990erne, og i dag findes der ikke direkte offentlige subsidier i det færøske fiskeri.

Der findes dog en del indirekte støtte i form af skattefinansierede udgifter til fiskeriinspektion, redningstjeneste, fiskerilaboratorium osv. Desuden findes der et særligt indkomstfradrag for fiskeriindkomst, som medfører, at lønindkomst fra fiskeriet beskattes lempeligere end almindelig lønindkomst. De samlede fiskerispecifikke offentlige udgifter inklusiv skatteværdien af fiskerifradraget udgør omkring 150 mio. kr. årligt, hvilket svarer til ca. 1 pct. af BNP.

Afgifter eller ekstra beskatning har – i nyere tid – ikke eksisteret i det færøske fiskeri. Derfor var det noget af et nybrud i fiskeripolitikken, da dette blev en realitet i 2011. Det skyldes særlige omstændigheder at dette skete i 2011.

Hovedårsagen var den såkaldte ”makrelstrid”, hvor Færøerne 3-doblede sin andel af den samlede makrelkvote fra 2009 til 2010 – desuden øgede Færøerne også sin sildekvote betragteligt. Dette medførte, at man pludselig stod med meget store nye ressourcer, som ingen aktører kunne siges at have noget direkte historisk krav på. Samtidig stod det klart for de fleste, at landskassen havde et betydeligt strukturelt underskud. Desuden var det

i løbet af det foregående årti, med tiltagende styrke, blevet italesat i den offentlige debat, at fiskeriet burde betale for sin eksklusive ret til at udnytte samfundets naturkapital, og eftersom der samtidig var meget store overskud i den færøske fiskeopdræt gav kravet om betaling endnu større styrke.

Nedenfor beskrives de færøske fiskeriafgifter og den ekstra beskatning på fiskeriet, som de har været udformet siden 2011.

4.2.1. Fiskeriafgifter

Afgifter er blevet pålagt siden 2011. Afgifterne er ikke blevet fastsat ud fra objektive kriterier, men er blevet fastsat ud fra politiske hensyn.

I 2011 var kun tale om afgift på makrel. Afgiften blev sat til 0,25 kr. pr. kg i rund vægt. Dog blev kun under halvdelen af makrelkvoten pålagt afgift i 2011.

I 2012 blev afgiften lagt på så godt som hele kvoten, og der blev indført en progressiv ordning, hvor man betalte 0,25 kr./kg for de første 3.000 tons, og 0,75 kr. pr. kg for fangst over 3.000 tons. Afgift blev nu lagt på makrel inklusiv bifangst – dvs. sild blev også omfattet. Desuden blev der i 2012 indført en landingsafgift på 2 kr. pr. kg. af makrel og bifangst, som skulle betales hvis fangsten bliver landet udenfor Færøerne, eller til udenlandske skibe.

I 2013 blev makrelafgiften sat til 0,75 kr. pr. kg og sildeafgiften til 0,35 kr. pr. kg. Landingsafgiften blev fastholdt, men dog sænket til 1 kr. pr. kg. for hjemmefiskeriet.

I 2014 blev makrelafgiften forhøjet til 1 kr. pr. kg og sildeafgiften til 0,50 kr. pr. kg.

I 2015 var afgiftssatserne uændret i forhold til 2014. I 2016 blev afgiften på sild hævet med 0,25 kr. pr. kg., og der blev indført afgift på blåhvilling på 0,20 kr. pr. kg.

Tabel 4.1: Afgiftssatser 2011-2016 på Færøerne

(kr./kg.)	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Makrelafgift	0,25	For de første 3.000 tons: 0,25 Fangst over 3.000 tons: 0,75	0,75	1,00	1,00	1,00
Sildeafgift		For de første 3.000 tons: 0,25 Fangst over 3.000 tons: 0,75	0,35	0,50	0,50	0,75
Blåhvilling						0,20
Landingsafgift		2,00	1,00-2,00	1,00-2,00	1,00-2,00	2,00

Kilde: Fiskeriministeriet på Færøerne. www.fisk.fo

4.2.2. Ekstra selskabsskat

Den færøske selskabsskat er 18 pct. af den skattepligtige selskabsindkomst. Fra 2011 blev der indført en ekstra selskabsskat udelukkende på indkomst fra fiskeri og fiskeopdræt. Skattesatsen var oprindeligt 2,5 pct. af selskabsindkomsten over et bundfradrag på 1 mio. kr. Fra 2014 blev skatten hævet til 7 pct.

For fiskeopdræt blev der fra 2014 fundet en varig løsning, hvor der er indført en såkaldt licensskat bestående af en omsætningsafgift (0,5 pct.), samt en forhøjet selskabsskat (4,5 pct.). Fra 2014 pålignes ekstra selskabsskat på 7 pct. således udelukkende fiskeriet.

Ekstra selskabsskat blev afskaffet fra 2016.

4.2.3. Auktion

I 2011 blev 20.000 tons af makrelkvoten solgt i mindre lodder til højstbydende. Auktionen indbragte i alt 72 mio. kr. Selvom auktionen ud fra et offentligt provenumæssigt synspunkt var særdeles vellykket, er auktion af kvote dog ikke blevet gentaget siden 2011.

Færøerne afprøvede først auktionssystemet i 2011, hvor 20.000 tons makrel blev sat på auktion og auktioneret væk til samlet 72 mio. kr. svarende til 3,6 kr. pr. kg. På grund af stor politisk modstand blev det et enestående tilfælde. I 2016 blev det besluttet at afprøve at sætte kvoter på auktion igen. Kvoterne blev auktioneret væk på en åben og lukket auktion hvor mængderne var opdelt på serier jf. tabel 4.2.

Tabel 4.2: Kvotemængder sat på auktion 2016 på Færøerne

Tons	Åben auktion			Lukket auktion		
	Serie 1	Serie 2	Serie 3	Serie 1	Serie 2	I alt
Blåhvilling	5.000	5.000		5.000	5.000	20.000
Makrel	3.500	3.500	2.000			9.000
Sild	2.000	2.000				4.000
Bundfisk, Russisk del af Barentshavet	1.200			600	600	2.400
Bundfisk, Norsk del af Barentshavet				600		600

Kilde: Fiskeriministeriet på Færøerne. www.fisk.fo

Kun eksisterende rederier fik lov til at deltage i auktionerne, hvor der var sat en mindste pris per kg for hver auktion. Rederierne kunne byde på en del af auktionsmængden eller det hele. Auktionerne var indrettet således at hvis 5.000 tons blåhvilling var auktioneret til en mindstepris på 3 kr. pr. kg og et rederi bød på 3.000 tons til en pris på 5 kr. pr. kg. og et andet bød på 2.000 tons til 3,5 kr. per kg, så var det den lavere pris indenfor dem udbudte mængde, som skulle gælde for hele auktionsmængden.

Tabel 4.3: Provenu fra auktionen 2016 på Færøerne

Tons	Provenu mio.kr.	Gns.auktionspris pr. kg
Blåhvilling	2,27	0,11
Makrel	32,91	3,66

Sild	14,30	3,57
Bundfisk, Russisk del af Barentshavet	7,57	3,15
Bundfisk, Norsk del af Barentshavet	2,70	4,50
I alt	59,74	1,66

Kilde: Fiskeriministeriet på Færøerne. www.fisk.fo

4.2.4. Afgiftsprovenu 2011-2016

Tabellen nedenfor viser det samlede provenu fra de ovenfor nævnte skatteformer som er pålagt det færøske fiskeri.

Tabel 4.4: Provenu fra afgifter, ekstra beskatning af fiskeriet og auktion 2011-2016 på Færøerne

Mio.kr.	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Fiskeriafgifter	16,40	65,10	138,60	154,00	126,00	165,00
Ekstra selskabsskat	7,80	5,10	18,20	6,30	19,30	0,01
Auktion af kvote	72,00					65,02
I alt	96,20	70,20	156,80	160,30	141,00	230,00

Note: Tallene for 2016 er budgetterede indtægter. Ekstra selskabsskat 2011-2013 er inklusiv fiskeopdræt.

Ekstra selskabsskat á 7 pct. på fiskeri er aftaget. Realiserede provenu fra auktionerne blev 59,74 mio. kr. jf. tabel 4.4.

Afgifterne opgøres løbende i forbindelse med at fangsten landes. Fiskeriinspektionen sender derefter en månedlig regning.

Som det fremgår, har der været tale om omkring 140-160 mio. kr. årligt i perioden 2013-2015. Til sammenligning er den årlige omsætning i hele fiskeriet godt 2 mia. kr. årligt. Dvs. der er tale om omkring 7 pct. af den samlede omsætning. I forhold til landingsværdien på makrel og sild svarer afgifterne til omkring 15-20 pct.

Som tidligere nævnt udgør de fiskerispecifikke offentlige udgifter omkring 150 mio. kr. Det vil sige, at det nuværende afgiftsniveau svarer nogenlunde til den indirekte offentlige støtte til fiskeriet. I 2016 forventes afgiftsprovenuet at stige markant til 230 mio. kr., hvilket primært skyldes vellykket auktion i 2016.

4.2.5. Politiske planer om nyt afgiftssystem fra 2018

I den nuværende fiskeriforvaltning får rederierne tildelt fiskerirettigheder 10 år ad gangen. De nye reformer har været på vej siden 2008 hvor alle fiskerirettigheder blev opsagt med 10 års varsel. Forslag til de nye fiskerireformer blev behandlet og fremlagt i en rapport den 3. oktober 2016 af kommission vedrørende revision af fiskeriforvaltningen og fiskeriafgiftssystemerne på Færøerne.⁸ Kommissionen fik bekræftet fra fiskeriministeren, at der skulle arbejdes på, at alle fiskerirettigheder skal sættes på auktion. I den forbindelse giver kommissionen en række anbefalinger for at sikre, at målene for et effektivt forvaltningssystem samtidig er opnået. Blandt andet overvejelser om fiskerirettighederne skal sælges for et år ad gangen eller bortauktioneres for en 10 års periode ad gangen.

⁸ Ein Nýggj og varandi fiskivinnuskipan fyrr Føroyar. Álitið frá fiskivinnunýskipunarbólkinum, 3.oktober 2016.

Det er primo maj 2017 blev indgået en politisk aftale om lovforslag vedrørende fiskeriafgifter i 2018. Ifølge lovforslaget som forventes at træde i kraft den 1. januar 2018, skal 25 pct. af de pelagiske fiskekvoter (Makrel, sild og blåhvilling) bortauktioneres både som korte- og langsigtede fiskerettigheder. Ligeledes skal 25 pct. af de færøske kvoter for det demersale fiskeri i Barentshavet, Flemish Cap og i Østgrønland bortauktioneres. De resterende 75 pct. af fiskekvoterne vil blive fordelt til den eksisterende flåde. Eventuelle kvoteforhøjelser i 2018 vil også bortauktioneres. Det skal pålægges særskilte fiskeriafgifter på de fiskekvoter som ikke er sat på auktion.

4.3. Fiskeriafgifter i Island

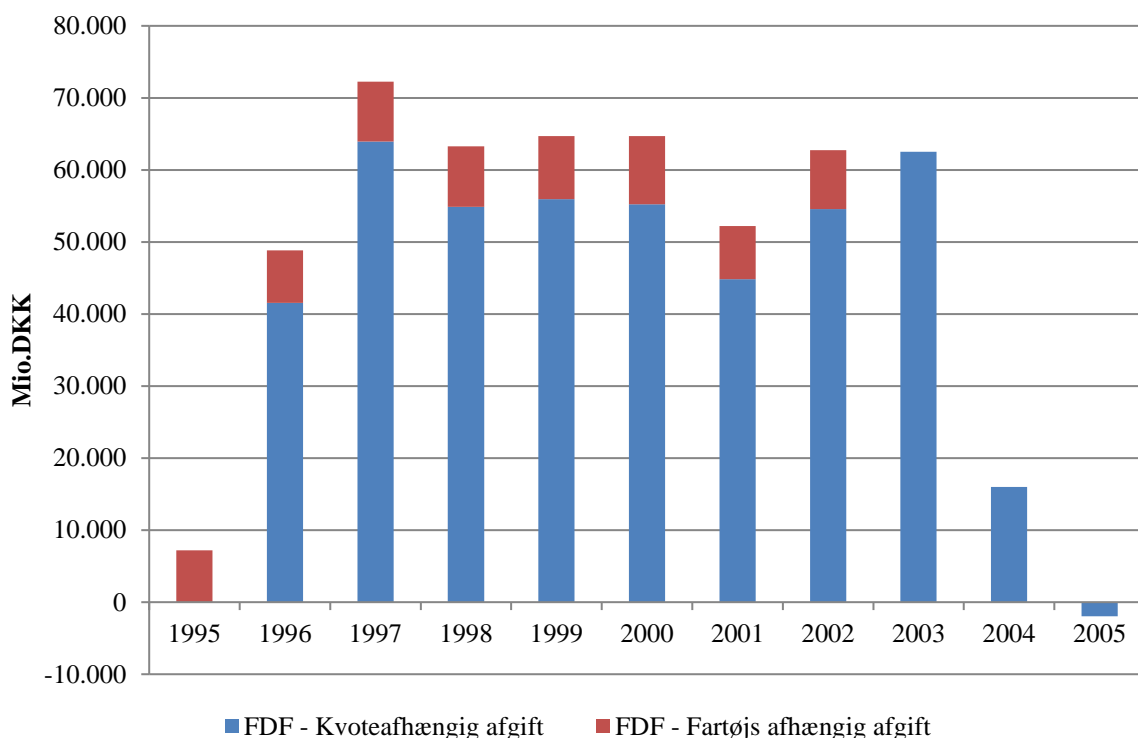
Den første lovgivning om fiskeriafgifter i Island blev vedtaget af det islandske parlament i 2002. I årene inden 2002 blev der opkrævet flere gebyrer fra fiskerierhvervet. Afgifterne havde det primære formål at udjævne udsving i markedspriserne eller kursen på den islandske krone, eller til at finansiere ophugning af ældre fartøjer i fiskeflåden.

4.3.1. Fiskeriafgifter 1994-2003

Det oprindelige form for fiskeriafgifter i Island var gebyr opkrævet til en Fiskeriudvklingsfond (FDF). Gebyret var opdelt i to: betaling pr. bruttotons fartøjet vejede (med maks betaling) og det anden pr. kg kvote målt i torskeækvivalenter⁹. Formålet med Fiskeriudvklingsfond (FDF) var at finansiere ophugningsstøtte til fiskefartøjer. Tidsrammen var oprindeligt sat til perioden 1994-1997, men opkrævningen fortsatte indtil 2004. Rederierne blev tilbudt ophugningsstøtte på 45 pct. af forsikringsværdien og omkring 460 fartøjer blev ophugget i perioden svarende til ca. 7.800 bruttotons.

Figur 4.6: Udvikling i de samlede betalinger til Fiskeriudvklingsfonden 1995-2005 i Island

⁹ Torskeækvivalent er hvor et tons torsk skaleret i forhold til pris med x tons af en anden art.

Kilde: Det islandske fiskeriministerium. www.anr.is

Note: Det anvendes gennemsnitskurs i det enkelte år ved omregning fra islandske til danske kroner.

4.3.2. Fiskeriafgifter 2002-2009

Egentlige fiskeriafgifter blev vedtaget i 2002 og opkrævet for første gang i Island for kvoteåret 2004/2005 (kvoteåret i Island er fra 1. sept.-31. august). Samtlige arter blev afgiftsbelagt med et fast kronebeløb per kilo kvote eller fangstmængde i det tilfælde fiskeriet ikke var kvoteret. Det primære formål med afgiften var at fiskerierhvervet skulle bidrage økonomisk til den offentlige forvaltning samt betale en rimelig andel for udnyttelsen af ressourcen til samfundet.

Beregning af fiskeriafgiften var relativ simpel. En andel af den samlede omsætning i hele fiskeflåden fra sidste år blev fremskrevet med prisindekset fratrukket udgifter til brændstof, løn og andre driftsomkostninger fra forrige år. Kronebeløbet blev så beregnet som en andel af afgiftsbasen divideret med samtlige kvoter og fangstmængder omregnet til torskeækvivalenter. Afgiften i 2004 blev sat til 6 pct. svarende til ca. 10 øre pr. kg. torsk, hvorefter afgiften på andre arter blev skaleret til torskeækvivalenter. Afgiftsandelen i de enkelte år blev oprindeligt sat som angivet i nedenstående tabel.

Samtidig med at lovgivningen for fiskeriafgifter blev vedtaget var der en nedgang i torskebestanden, hvorfor TAC'en for torsken blev kraftig nedsat. Efter fiskerierhvervet henvendte sig med alvorlige bekymringer, besluttede det islandske parlament Altingi, at procentsatsen for beregning af fiskeriafgiften skulle sænkes. I 2008 blev der ikke opkrævet fiskeriafgifter på torsk. De aftalte afgiftsprocenter fra den oprindelige lovgivning blev ikke anvendt før 2009.

Tabel 4.5: Fiskeriafgiftsandel af overskud i perioden 2004-2009 i Island

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Afgiftsandel	6,00%	6,60%	7,30%	8,00%	8,70%	9,50%

Kilde: Det islandske fiskeriministerium. www.anr.is

Afgiften skulle betales på tildelte kvoter eller fangstmængder i det tilfælde det fiskeriet ikke var kvoteret per kvartal.

4.3.3. Fiskeriafgifter efter 2012

En ny lov trådte i kraft i 2012. I det nye fiskeriafgiftssystem blev afgifterne opdelt i generel fiskeriafgift og særlige fiskeriafgifter.

For kvoteåret 2012/2013 var den generelle fiskeriafgift sat til ca. 0,44 øre pr. kg torskækvivalent og havde det formål at dække udgifterne til administration og kontrol af fiskeriet.

Den særlige fiskeriafgift, som afspejler beskatning af selve ressourcerenten, blev beregnet separat for hhv. bundfiskeri og pelagisk fiskeri samt landproduktion. Den var sat til ca. 1,05 kr. pr. kg torskækvivalent for bundfiskeriet og 1,23 kr. pr. kg torskækvivalent for det pelagiske fiskeri.

Afgiftsbasen for beregning af den særlige afgift består af summen af to elementer. Den ene er for hhv. bund- og pelagisk fiskeri, og beregnes som omsætning fra fiskeri og kvotesalg fratrukket driftsudgifter og afskrifter på kvoter eksklusiv øvrige afskrivninger og finansielle udgifter, men tillagt 8 pct. afkast på driftskapital. Den anden er for landproduktion af hhv. bund- og pelagisk fiskeri, og beregnes identisk til fiskeriet med den undtagelse at der er tillagt 10 pct. afkast på driftskapital. Afgiftsbasen beregnes på grundlag af sidste års regnskaber fremskrevet med prisindekser. I det tilfælde afgiftsbasen er negativ kan den fratrækkes beregninger af afgiftsbasen indenfor de næste fem år.

Den faktiske metode til beregning af fiskeriafgifterne blev aldrig gennemført fuldt ud på grund af bekymringer, udtrykt af Islands Statistik, om brug af statistiske data til at fastsætte en afgift. Derudover var der vanskeligheder med at vurdere data vedrørende erhvervets driftskapital.

Den samlede særlige afgift for kvoteåret 2012/2013 blev beregnet som summen af 50 pct. af afgiftsbasen for fiskeriet og 50 pct. af 80 pct. af afgiftsbasen for landproduktionen fratrukket den samlede generelle afgift.¹⁰ Den særlige afgift per kilo torskækvivalent blev beregnet som den samlede særlige afgift divideret med den samlede kvote i bundfiskeriet. Tilsvarende metode anvendes for det pelagiske fiskeri.

I loven fra 2012 var fartøjer der havde kvote under 30 tons torskækvivalenter fritaget for de særlige afgifter. De fartøjer som havde mellem 30-100 tons skulle betale 50 pct. af afgiften og 100 pct. hvis kvoten oversteg 100 tons.

¹⁰ Andelen af afgiftsbasen til beregning af den særlige fiskeriafgift skulle stige om 5 pct. om året indtil den nåede 65 pct.

Det blev givet et årligt fradrag fra fiskeriafgiften, frem til kvoteåret 2017/2018, for renteudgifter i forbindelse med køb af kvoteandele indtil 2011. Det er betingelse for at få fradraget at kvoten stadig ejes af rederiet. Rentefradraget ydes hvert år for renteudgifter i 2011 fremskrevet med prisindeks fratrukket 4 pct. af den bogførte værdi. Fradraget kunne højst udgøre 4 pct. af den bogførte værdi.

Fiskeriafgifterne var fradragsberettiget i rederiernes skattepligtige indkomst og opkræves kvartalsvis med fire lige fordelte rater den 1. oktober, 1. januar, 1. april og 1. juli.

Afgiftssystemet blev justeret i 2013, dels på grund af de tekniske vanskeligheder med at gennemføre lovgivningen fra 2012.

4.3.4. Det nugældende afgiftssystem

Der blev gennemført en ny ændring af fiskeriafgiftsloven i 2014. Formålet med ændringen var at tage hensyn til forskelle i omkostninger ved at fiske efter de forskellige arter. Ændringerne består i, at fremfor at fritage for eller nedsætte en afgift, var der indsat et bundfradrag fra den særlige afgift på ca. 11.500 kr. Man stoppede desuden med at bruge torskeækvivalenter til fordeling af afgifterne på arter. Der havde været en mangeårig debat omkring anvendelsen af torskeækvivalenter som basis for opkrævning af fiskeriafgifter. Da torskeækvivalenter kun er et simpelt indhandlingsprisindeks, vil arter med en høj pris bære en forholdsvis høj afgift, selv om omkostningerne ved fiskeriet også kan være høj. Det ideelle ville være at have de højeste afgifter på fiskeri med den største værditilvækst.

I stedet anvender man nu overskudsindeks som også benævnt overskudsækvivalenter. Overskudsækvivalenterne er beregnet for hver fiskeart i islandske kroner per kg. Resultatet er beregnet på baggrund af fangstværdi, fangstmængde og havdage for hver art med fradrag af visse variable (snævert defineret) fangstudgifter, såsom olie, løn og fangstredskaber.

Afgiftsbasen som ligger til grund for beregning af fiskeriafgifterne fastsættes som følgende:

Afgiftsbasen for bundfiskefiskeri:

- 33 pct. af det samlede overskud (EBT¹¹) i fiskeriet.
- Tillagt 5 pct. af det samlede overskud i landproduktion af fersk og saltet fisk samt 78 pct. af det samlede overskud i landproduktion af frossen fisk.

Afgiftsbasen for pelagisk fiskeri:

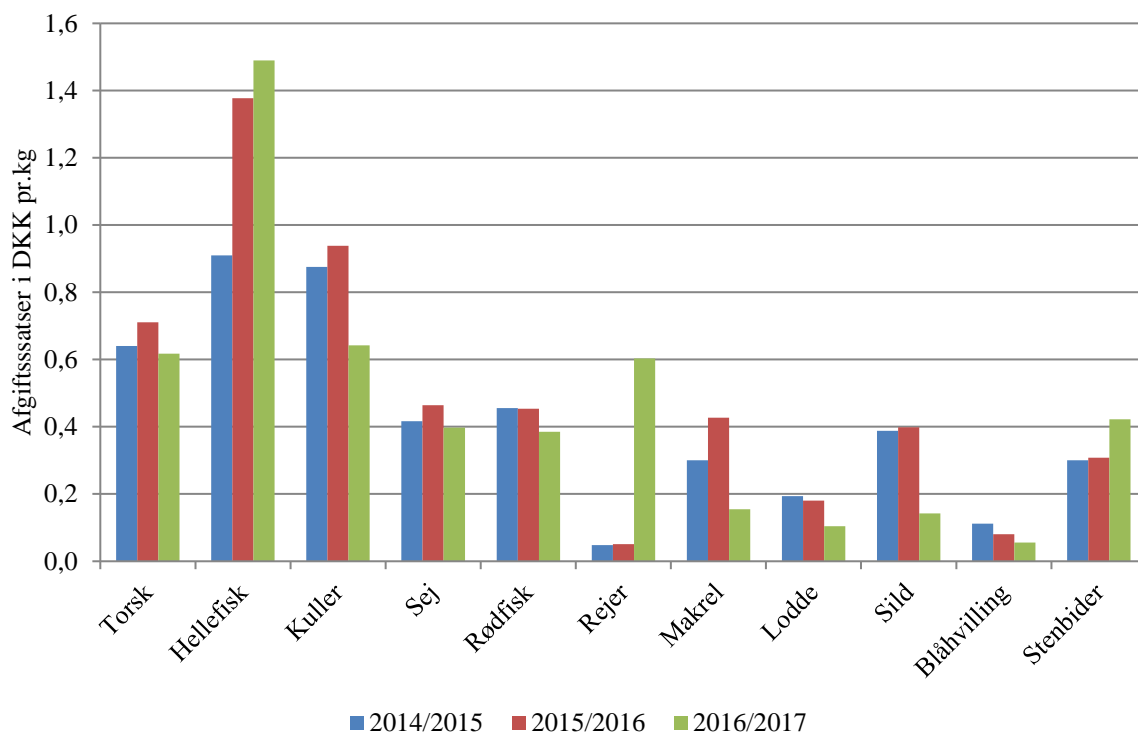
- 33 pct. af det samlede overskud i fiskeriet.
- Tillagt 25 pct. af 22 pct. af det samlede overskud i landproduktion af frosne produkter samt 25 pct. af det samlede overskud i landproduktion af mel og fiskeolie.

Med de gennemførte lovændringer i fiskeriafgiftsloven er afgiftssatserne faldet i forhold til tidligere år, hvilket fremgår af figur 4.7.

¹¹ EBT = Earnings before taxes / Overskud før skat.

Figur 4.7: Udvikling i de islandske fiskeriafgifter per kg for udvalgte arter fra 2014 – 2017 i Island

Kvotear	Torsk	Hellefisk	Kuller	Sej	Rødfisk	Rejer	Makrel	Lodde	Sild	Blåhvilling	Stenbider
2014/2015	0,6	0,9	0,9	0,4	0,5	0,0	0,3	0,2	0,4	0,1	0,3
2015/2016	0,7	1,4	0,9	0,5	0,5	0,1	0,4	0,2	0,4	0,1	0,3
2016/2017	0,6	1,5	0,6	0,4	0,4	0,6	0,2	0,1	0,1	0,1	0,4

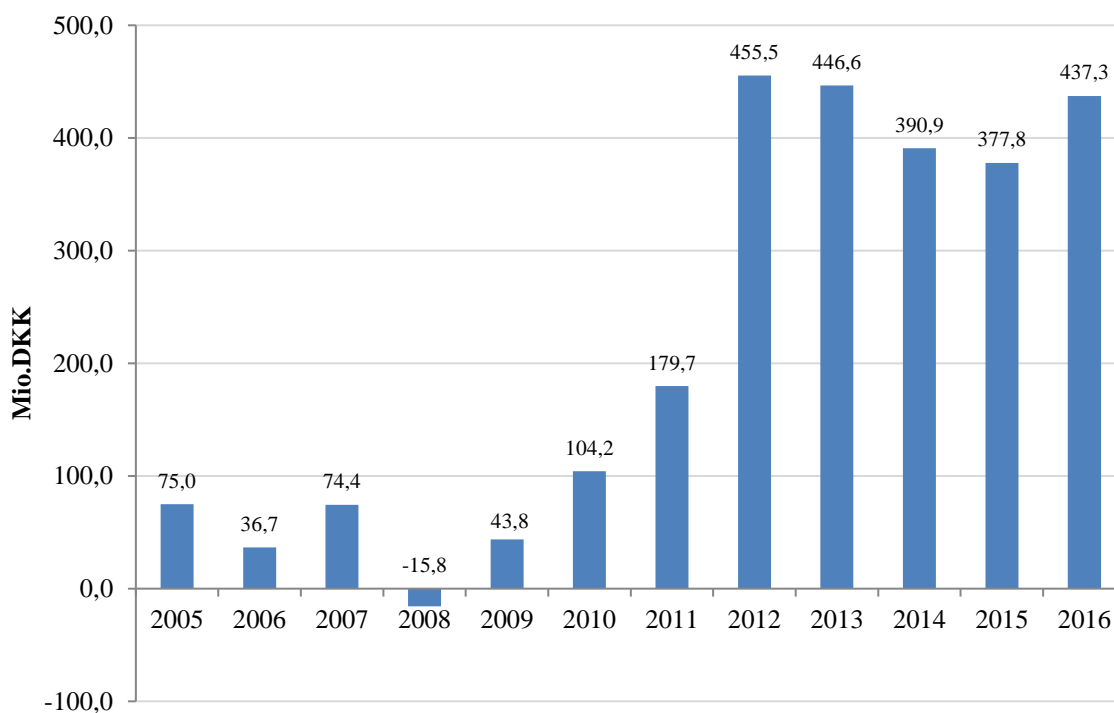
Kilde: Fiskeridirektoratet i Island. www.fiskistofa.is

Note: Der anvendes gennemsnitskurs i de enkelte år ved omregning fra islandske til danske kroner.

Figur 4.8 viser udviklingen i afgiftsprovenuet fra det tidspunkt fiskeriafgifter blev opkrævet for første gang for kvoteåret 2004/2005.

Figur 4.8: Udviklingen i fiskeriafgiftsprovener 2005-2016 i Island

Kilde: Det islandske fiskeriministerium. www.anr.is

Note: Der anvendes gennemsnitskurs i de enkelte år ved omregning fra islandske til danske kroner. Afgiftsprovenuet i 2008 var negativt pga. revision af afgiftssatserne.

4.3.5. Fremtidigt arbejde med fiskeriafgifter i Island

Det islandske fiskeriafgiftssystem forventes i de kommende år at blive løbende revideret. En ny regering blev dannet den 10. januar 2017. I deres nye koalitionsaftale fremgår at det eksisterende fiskeriforvaltningssystem i Island har skabt stor samfundsværdi. Ligeledes fremgår det at de fremtidige fiskeriafgifter skal være markedsbaserede hvor det sikres at rederierne betaler for adgangen til fiskeressourcen i forhold til deres økonomi.

Primo maj 2017 blev der nedsat et tværpolitisk udvalg til at udarbejde forslag til at sikre en retfærdig betaling for adgang og udnyttelse fiskeressourcerne ved Island. I regeringens erklæring om politiske mål fremgår at det skal arbejdes på at udvikle afgifter for udnyttelse af fiskeressourcen. Opkrævning af afgifter i en ny afgiftsmodel kan for eksempel bygge på markedspriser, overskud i erhvervet eller via andre metoder som sikrer at afgifterne for udnyttelse af ressourcen er i bedre overensstemmelse med rentabiliteten. Teknologien er betaling for brug af havets ressourcer, såsom markedsforbindelser. Målet er, at udvalget kunne danne grundlag for tværpolitisk og bred enighed i samfundet om fiskerierhvervet, betaling for adgang og udnyttelse af ressourcen og bidrager til at styrke fundamentet for større stabilitet i fiskeriet og relaterede sektorer i fremtiden.

4.4. Fiskeriafgifter i Norge

Ressourcerentespørgsmålet er blevet behandlet politisk i Norge flere gange i forskellige forslag og debatter, først i 1991 og senest i 2007. Fordele og ulemper ved beskatning af ressourcerenter i fiskeriet er således godt belyst, men der har ikke været en "særskilt" behandling af ressourcerentebeskatning. I Norge er der blevet lagt vægt på at fastholde en differentieret flådestruktur og en rimelig stabil geografisk spredning af fartøjer. Strukturmidler som har bevirket mindsket overkapacitet, skabt højere værdi, fået færre aktører, samt centralisering af kvoter har aktualiseret ressourcespørgsmålet.

Det er blevet undersøgt, og skønnet, den potentielle grundrente i 2005 var omkring 6 milliarder kroner. Men undersøgelserne viste også, at ressourcerenten (afkastet ud over det normale afkast), var begrænset, men med visse variationer mellem forskellige flådesegmenter.

Den norske fiskerflåde pålægges ikke på nuværende tidspunkt ressourcerenteafgifter for udnyttelse og adgang til fiskeressourcen. Men der pålægges dog diverse fiskerirelaterede gebyrer.

Flertal i kommissionen vedrørende udarbejdelse af forslag til ændringer af fiskeriforvaltningen i Norge har anbefalet at indføre ressourcerenteafgifter i det norske fiskeri.¹² Spørgsmålet om ressourcerenteafgifter er derfor meget aktuelt i Norge.

4.4.1. Fiskeriafgifter uafhængig af fangstværdi

- Norske fartøjer betaler et gebyr for at stå i registret, både et indmeldelsesgebyr og en årlig afgift. Afgiften afhænger af fartøjets gruppetilhørsforhold.
- Der er forbundet diverse gebyrer til sagsbehandlingen i Fiskeridirektoratet i forbindelse med en ansøgning om erhvervstilladelse m.m.
- I Norge er et fartøj der fisker i kystnære farvande pålagt en CO2-afgift på bunkret brændstof. Denne bliver delvist refunderet.
-

4.4.2. Fiskeriafgifter som afhænger af fangstværdi

- Fra 1. januar 2014 blev der indført en afgift på førstehåndsomsætningen af fangst som skal finansiere fiskeriforskning. Det er Salgslaget (salgsorganisation), der opkræver afgiften. Afgiften var i 2015 på 1,2 pct.
- Flere af sociale ordninger for norske fiskere (arbejdsløshedsdagpenge og lignende) finansieres gennem en produktafgift der bliver trukket af al fangsts førstehåndsværdi. Der er salgsorganisationer, som opkræver midlerne. Afgiften er i 2015 på 3,3 pct.
- Fra førstehåndsværdien bliver også trukket en pensionsafgift, med samme begrundelse som produktafgiften. Afgiften var i 2015 på 0,25 pct.
- I Norge handles alle fangster gennem salgsorganisationer, og disse finansieres gennem en salgsorganisationsafgift, som også bliver trukket af førstehåndsomsætningen.

¹² Et fremtidsrettet kvotesystem, Norges offentlige utredninger, 2016:26.

Bidragene for produktafgift og fiskeriforskningsafgiften fastsættes på grundlag af årlige prognoser for værdien af førstehåndsomsætningen, samt niveauet på hvad afgiften skal finansiere. Afgifterne kan justeres efter behov i forbindelse med det reviderede nationale budget for andet halvår af året. Salgsorganisationer spiller en vigtig rolle i opkrævning af flere af afgifterne, og er ansvarlig for at sende de opkrævede midler videre til den rette adressat.

4.4.3. Afgifter på eksport af fisk

Der skal betales en markedsafgift på eksportværdien af norske fiskeprodukter. Afgiften består af to komponenter:

- Norges Sjømatråd er ansvarlig for fælles markedsføringstiltag for fisk og fiskeprodukter i udlandet og på hjemmemarkedet. Sjømatrådet finansieres gennem en markedsafgift. Afgiften var i 2015 på ca. 0,75 pct.
- Fiskeri- og Havbruksnæringens Forskningsfond (FHF) er et fællesorgan for industriens forskningsengagement, og er finansieret gennem en forsknings- og udviklingsafgift. Afgiften er i 2015 på 0,3 pct.

Told- og skattemyndighederne opkræver afgiften - som sættes på en konto som administreres af Norges Sjømatråd og Fiskeri- og Havbruksnæringens Forskningsfond i fællesskab.

4.5. Fiskeriafgifter i Canada

Canada indførte fiskeriafgifter i det kommercielle fiskeri i form af licensgebyr for første gang i 1990'erne. Licensgebyret blev udviklet og fastsat på grundlag af gældende miljømæssige, ressource- og markedsforhold samt politiske målsætninger. Licensgebyret er tænkt som betaling for adgang til fiskeressourcen. Formålet med licensgebyrerne er at samfundet får del af ressourcerenten i fiskeriet. Provenuet fra licensgebyret indbetales til en fond, Consolidated Revenue Fund. Licensgebyrerne har været uændrede siden 1996. Men efterfølgende har Departementet for Fiskeri (Department of Fisheries and Oceans) gennemført en række ledelsesmæssige, politiske og program beslutninger, der har haft den utilsigtede virkning at indtægterne fra licensgebyrerne er blevet reduceret.

4.5.1. Licensgebyr systemet

Licensgebyrerne i 1996 var fastsat på basis af 3-5 pct. af de gennemsnitlige indhandlingsværdier i perioden 1990-1993.

Følgende formler blev anvendt i 1996 til at beregne licensgebyrerne.

- For olympisk fiskeri:
 - 207 kr. af de første 6.900 kr. i indhandlingsværdi eller
 - 690 kr. af de første 172.500 kr. i indhandlingsværdi plus
 - 3 pct. af indhandlingsværdi mellem 172.500 kr. and 690.000 kr. plus
 - 5 pct. af indhandlingsværdi over 690.000 kr.
 - Opkrævet som fast beløb.
- For fiskeri med individuel kvote:
 - 3 pct. af de første 345.000 kr. i indhandlingsværdi plus
 - 5 pct. af indhandlingsværdi over 345.000 kr.
 - Opkrævet som fast beløb per tons kvote.

Provenuet fra licensgebyrerne har ligget mellem 228-255 mio.kr. per år. Hvilket er omkring 1-12 pct. af den samlede indhandlingsværdi.

4.5.2. Udfordringer

Indhandlingsværdierne er steget meget for en stor del af fiskeflåden, men faldet for nogen. Trods det har licensgebyrerne ikke været tilpasset ændringer i priser og omkostninger siden 1996. Der er stor forskel på hvor meget de enkelte flådekomponenter betaler samlet i licensgebyr. Således er der en del af flåden, som kun betaler 0,1 pct. af indhandlingsværdien, mens andre betaler op til 12 pct.

I 2014 var provenuet fra licensgebyrerne 228 mio. kr., mens den samlede indhandlingsværdi lå på ca. 19 milliarder kr. Det er ca. 1,2 pct. af den samlede indhandlingsværdi, som ligger en del under de oprindelige mål i 1996 på 3-5 pct.

Generelt har de mest lukrative fiskerier de laveste gebyrer målt som andel af indhandlingsværdien.

Licensgebyrerne er kun en del af de forskellige gebyrer, som den canadiske fiskerflåde betaler. Nedenstående tabel viser de vigtigste gebyrer, og hvordan de adskiller sig fra region til region, som en procentdel af indtægterne.

Tabel 4.6: Oversigt over fiskerirelaterede gebyrer i Canada som andel af omsætning, 2014

Type gebyr	<i>Newfoundland</i>	<i>Scotia-Fundy</i>	<i>Gulf</i>	<i>Quebec</i>	<i>Pacific</i>
Licensgebyr, pct.	0,7-3,2	0,2-4,8	0,7-9,5	0,25-3	0,1-11,9
Administrationsgebyr, pct.	0,8-2,4	0-1,9	0,37-3,8	0,1-2,8	0,02-10,3
Registrationsgebyr, pct.	0,01-0,6	0,02-0,4	0,01-0,14	0,04-0,26	0,02-1,5
Andre gebyr (f.eks. havne gebyr og sikkerheds inspektionsgebyr), pct.	0,02-1,4	0,1-1,3	0,03-0,65	0,05-0,5	0,1-5,6
Samlede gebyr som andel af omsætning, pct.	2,2-6,3	1,1-5,6	1,8-11,9%	1,1-6,2	1-19

Kilde: Fisheries and Oceans Canada, www.dfo-mpo.gc.ca

Ovenstående tabel viser, at der er en stor variation gebyrniveauet som andel af flådens omsætning mellem de forskellige kategorier og regioner. Samlet provenu fra gebyrerne varierer fra 1-19 pct. som andel af omsætningen.

Der arbejdes på at opdatere beregningen af licensgebyrerne ud fra nyere økonomiske tal fra fiskeriet. Det har dog været en udfordring for myndighederne at få fiskeriselskaberne til frivilligt at aflevere nogen tal. Udover at opdatere licensgebyrerne overvejer Canada at udvikle en afgiftsmodel, som opkræver en del af ressourcerenten i fiskeriet.

5. Diskussion vedrørende ressourcerente og afgiftsmodeller i fiskeriet

I workshopen blev diverse problematikker ved fastsættelsen af ressourcerenten og udvikling af afgiftsmodeller diskuteret ud fra forberedte spørgsmål. I det følgende er udarbejdet en sammenfatning af diskussionerne.

Diskussionsemner:

- Metode:
Er der en korrekt metode til at beregne ressourcerente i fiskerier og opkræve fiskeriafgifter?
- Indkomst:
Hvordan bør indkomsten i fiskeriet bestemmes ved beregning af ressourcerente?
- Afskrivninger:
Bør fiskeriafgifter opkræves ud fra overskud før eller efter afskrivninger? I så fald skal der anvendes faktiske afskrivninger eller beregnede afskrivninger? Skal afskrivninger på kvoterettigheder også kunne fratrækkes i regnestykket?
- Afkastkrav:
Hvor stort skal investeringsafkastskrav på investering i fiskeriet være ved beregning af ressourcerenten? Hvilken værdi af flåden skal bruges ved beregning af afkast i fiskeriet? Ny værdi, kostpris (historisk købspris) eller bogført værdi (faktisk salgspris)? Skal kvoteværdi medtages i beregning af afkast?
- Dækning af offentlige udgifter:
Bør fiskevirksomhederne betale licensafgift / generel fiskeafgift til dækning af offentlige udgifter i forbindelse med kontrol og administration af fiskeriet uanset, om fiskeriet er rentabelt eller ej?
- Faste omkostninger:
Bør fiskeriafgifter eventuelt betragtes som faste omkostninger for adgang til og udnyttelse af fiskeressourcerne uanset, om flåden har overskud eller ej?
- En særlig form for opkrævning af fiskeriafgifter:
Er auktionering af fiskerirettigheder en fornuftig måde at opkræve fiskeriafgifter på?

Sammenfatning af diskussionerne

Formålet med at pålægge fiskeriet ressourcerenteafgifter kan opdeles i to. Det ene er at dække offentlige udgifter i forbindelse med biologisk forskning samt administration og kontrol af fiskeriet. Det anden er at sikre, at samfundet får en fair andel af ressourcerenten, der er optjent ved udnyttelse af samfundets fælles fiskeressourcer.

Et flertal af deltagerne på workshopen var af den opfattelse, at udgangspunktet for at kunne opkræve afgifter fra fiskerier at fiskeriet kan generere en positiv ressourcerente. Ligeledes mener den at det er afgørende ved udarbejdelsen af nye ressourcerenteafgiftsmodeller for fiskeriet, at fastsættelsen af niveauet for ressourcerenteafgifter tager højde for hvor stor ressourcerente erhvervet kan generere. Det vil sige, hvor stort et overskud fiskeriet har, efter at have dækket fangstomkostninger, udgifter til investering og et rimeligt afkast til ejeren.

Adgang til og udnyttelse af fiskeressourcen garanterer ikke nødvendigvis en positiv ressourcerente, dvs. et overnormalt afkast i forhold til andre erhverv. Ressourcerenten vil variere afhængigt af hvilke arter, der fiskes,

samt udviklingen i fiskebestandene og fiskepriserne. I alle tilfælde er muligheden for at opnå overskud gennem en årrække dog tæt knyttet til reguleringssystemet og forvaltningen heraf. Det er derfor i sidste ende også ressourcerentens størrelse, som er afgørende for, hvor meget fiskerierhvervet kan betale i ressourcerenteafgifter.

I denne sammenhæng er det vigtigt at forstå samspillet mellem strukturen i fiskeriet og den ressourcerente, som kan opnås i fiskeriet. Ressourcerenten er ikke en fast størrelse, men er meget afhængig af mange faktorer, såsom den gældende struktur i fiskeriet, fiskeriforvaltning, forarbejdningsgrad, priser, afsætningsmuligheder, omkostningsstruktur og dygtig lederskab.

Et flertal af deltagerne på workshoppen var enig om, at det kan nemt påvises, at ressourcerenten vil forsvinde, hvis der åbnes for frit fiskeri, da flere vil begynde i erhvervet. Det øgede fiskeritryk vil reducere bestanden, indtil fiskerne tjener det samme som i andre erhverv. Uden forvaltning vil ressourcerenten derfor være nul. Omvendt hvis der indføres forvaltning, der medvirker til en begrænsning af adgangen til fiskeri, vil det være vedvarende muligt at sikre en positiv ressourcerente.

Derfor er det helt afgørende, at der er en kapacitetsregulering i de enkelte former for fiskeri, såfremt det offentlige skal kunne opkræve en del af ressourcerenten i afgifter for adgang og udnyttelsen af den fælles fiskeressource. Maksimering af ressourcerenten afhænger således af, at strukturen i fiskeriet og forvaltningen optimeres.

Et flertal af deltagerne på workshoppen mente, at fiskeriregulering skal sikre stabile rammevilkår for fiskerierhvervet. Reguleringen bør bygge på bæredygtig udnyttelse af fiskebestandene og bør indrettes således, at den sikrer fuld udnyttelse af kvoter igennem et fleksibelt system. Fiskeriet skal kunne overføre kvoter fra et fartøj til andet eller mellem to kvote år. Fiskeriregulering bør ligeledes sikre nogen form for langtidsrettigheder, idet mange af de investeringer i store fabrikstrawlere er kapitaltunge. Endvidere bør det forsøges i så vid grad som muligt at undgå at indføre begrænsninger, som reducerer ressourcerenten.

I et simplificeret eksempel kan det forventes, at hvis der er en forpligtelse til at indhandle fangster på land, vil det – alt andet lige – øge efterspørgslen efter arbejdskraft i fiskeindustrien. Det at pålægge fiskeriet, at de skal indhandle en del af eller hele fangsten, sker ofte i forbindelse med regional politik med det formål at skabe beskæftigelse. Det er ofte forbundet med store offeromkostninger for både det offentlige og for fiskerierhvervet, at der er landingspligt, idet det forhindrer fiskeflåden i at optimere sin økonomi.

En beslutning, som har det formål at opfylde politiske mål, kan betragtes som en særlig form for fordeling af de værdier, der er blevet skabt ved udnyttelsen af fiskeressourcen. Ud fra rene økonomiske rationelle synspunkter bidrager tiltag som f.eks. indhandlingspligt i langt de fleste tilfælde til samfundsøkonomisk tab, hvor det vil være mere effektive at skabe rammer for øget værditilvækst i erhvervet, fremfor at indføre tiltag der reducerer den.

Der er en del dokumentation, der viser, at det islandske IOK-system har været meget vellykket med at øge effektivitet og rentabiliteten i fiskeriet. Det islandske eksempel er et bevis på, hvor vigtigt fiskereguleringssystemet er i forhold til størrelsen af ressourcerenten.

Et flertal af deltagerne på workshoppen mener, at ud fra et økonomisk synspunkt er det klart, at det bør være formålet med fiskeripolitik og fiskeriregulering at maksimere ressourcerenten i fiskeriet. Hvordan ressourcerenten bør deles mellem virksomhederne og samfundet, kan der ikke svares entydigt på, idet det er et politisk spørgsmål. Hvis fiskerireguleringen ikke har det formål at maksimere ressourcerenten, kan det betragtes som et værditab for både fiskerierhvervet og samfundet som helhed.

I teorien kan renten i fiskeriet beregnes som forskellen mellem det faktiske overskud og det overskud, som forventes, at de kunne generere, hvis kapital og arbejdskraft vil blive anvendt i andre erhverv. Det er dog en problematisk metode, idet det er svært at bestemme lønniveauet for arbejdskraften i fiskeriet, hvis de havde jobs i andre erhverv, samt hvilket afkast på kapitalen, der skal anvendes. Derfor er den oplagte metode til at vurdere renten at foretage en beregning af afkast af kapital i erhvervet og sammenligne det med afkastet i andre sektorer.

Der er ingen entydig korrekt måde at bestemme afkastkravet i andre erhverv, som fiskeriet skal sammenlignes med, når renten fastsættes, idet der skal tages hensyn til flere faktorer, herunder især risikoen i driften.

Den generelle definition af afkastkravet er, at den kan opgøres til summen af den risikofri rente og en risikopræmie. Risikopræmie er det merafkast, som kompenserer investorer for den yderligere risiko, der følger af investering i f.eks. fiskeri frem for risikofrie værdipapirer. Det har nærmest været standard at anvende renten på statsobligationer som et udtryk for den risikofri rente. Det er klart, at ingen vil investere i fiskeriet, hvis det forventede afkast ikke er højere end den risikofrie rente. Det er dog svært at finde et „korrekt“ tal for afkastkrav i fiskeriet. Eksempel på afkastkrav i andre erhverv er en undersøgelse fra Price Waterhouse Cooper som viser, at danske markedsdeltagere i samtlige sektorer de sidste 17 år har anvendt en risikopræmie på 4-6 pct.¹³ Afkastkravet i Danmark på basis af disse tal har derfor på tværs af sektorer i gennemsnit ligget på 6-8 pct. de sidste to år.

Det bør også overvejes i forbindelse med opgørelse af ressourcerenten hvilken værdi, afkast og afkastkrav i fiskeriet skal måles af. Der er stor forskel på, om afkastet måles i forhold til ny værdi af et fiskefartøj eller, om der anvendes historisk indkøbspris eller bogført værdi. Ligeledes kan det give stor variation i opgørelsen af ressourcerenten om afkast kun måles i forhold til fartøjsværdi eller, om værdi af permanente kvoter skal også medtages i beregningerne.

Et flertal af deltagerne på workshoppen var enig om, at det vil være mest retvisende at anvende den regnskabsmæssige værdi af den investerede kapital ved beregning af afkast, når ressourcerenten fastsættes. Investeret kapital bør omfatte både værdien af fartøjet og de permanente kvoter. Ligeledes mente deltagerne på workshoppen, at et maksimalt afkastkrav på 10-12 pct. inklusiv risikotillæg vil være realistisk ved fastsættelsen af ressourcerenten, specielt set i forhold til, at det langsigtede afkast i andre erhverv ligger på 5-7 pct.

Der er i praksis ingen entydig korrekt metode til at opgøre ressourcerenten i fiskerier. En metode kunne være at anvende den teoretiske tilgang: omsætning – omkostninger (ekskl. arbejdskraft og kapital) – omkostninger til arbejdskraft i alternativ anvendelse – omkostninger til kapital i alternativ anvendelse. Alternativ kan der

¹³ Prisfastsættelse på aktiemarkedet. <https://www.pwc.dk/da/publikationer/2016/prisfastsaettelse-paa-aktiemarkedet.pdf>

bruges en mere praktisk metode, hvor virksomhedens (fartøjets) overskud før afskrivninger, renter og skat fratrækkes faktiske eller beregnede afskrivninger samt et normalt afkast til ejeren på investeret kapital.

Et flertal af deltagerne på workshoppen fandt, at en af de største udfordringer ved beregning af ressourcerenten og fastsættelsen afgiftsniveauet i fiskerier er indkomstsiden. Dette hænger tæt sammen med transferpricing problematikken. Transfer pricing opstår, når en virksomhed for eksempel sælger varer eller køber administrativ bistand fra den øvrige del af koncernen. Hvis virksomhederne fifler med priserne, kan de på den måde flytte penge uden om skattemyndighederne eksempelvis til udlandet. Ved opgørelsen af indkomstsiden kan det vælges at anvende virksomhedernes offentlige årsregnskaber og dermed stole på, at deres opgørelse af omsætning er korrekt. At anvende årsregnskaber er dog ikke altid muligt, idet nogle virksomheder har blandet drift af fiskeri, fiskefabrikker og salgsvirksomheder. I de regnskaber kan økonomi fra fiskeri ikke adskilles fra andre aktiviteter. Alternativt kan det vælges at bruge eksterne markedspriser og foretage en beregning af omsætningen på grundlag af fangster og eksportmængder. Det gælder både eksport- og indhandlingspriser. Det giver dog anledning til problemer. Det første problem er mistilid til fiskerierhvervet, og det andet er at finde den rigtige markedspris. Et flertal af deltagerne på workshoppen mente derfor, at det offentlige bør stole på, at virksomhederne leverer årsregnskaberne på en ansvarlig og troværdig måde.

På omkostningssiden kan virksomheder også påvirke udgiftsniveauet men dog i mindre grad end indtægterne. I den forbindelse bør det overvejes, om ressourcerenten bør beregnes ud fra overskud før eller efter afskrivninger. I det tilfælde, at afskrivninger indgår i ressourcerenteberegningen, bør der så anvendes faktiske afskrivninger fra årsregnskaber, eller bør afskrivningerne beregnes på grundlag af investeringens forventede levetid. Problemet med at anvende faktiske afskrivninger er, at virksomhederne ofte har mulighed for at afskrive sine investeringer hurtigere end deres restlevetid. På den måde kan virksomhederne påvirke deres afgifter. Det menes derfor at være mere retvisende at anvende beregnede afskrivninger. Det bør ligeledes overvejes, om der skal tillades afskrivning af værdier af permanente kvoter ved beregningen af renten. Det er dog ikke alle lande, der tillader at afskrive kvotевærdier, idet de ikke forventes at blive nedslidt over tid på samme måde som fiskefartøjerne.

Der var blandt et flertal af deltagerne på workshoppen den holdning, at ved beregning af ressourcerenten bør afskrivninger fratrækkes. Der bør anvende beregnede afskrivninger af både fartøjsværdi og kvotевærdi hvilket bedre afspejler en jævn nedskrivning af investeringen, dvs. omkostninger til kapitalen. Som med beregning af afkastet fandt et flertal af deltagerne på workshoppen, at det vil være mest retvisende at anvende den regnskabsmæssige værdi af den investerede kapital ved beregning af afskrivningerne.

I meget fiskeri udgør løn til besætningsmedlemmerne en stor del af ressourcerenten. Besætningsmedlemmernes løn beregnes ofte som andel af virksomhedens omsætning fratrukket diverse udgifter. Lønnen er betydeligt højere end løn i land for tilsvarende arbejde, selvom man gav et tillæg for fravær fra familie og risiko ved at arbejde ude på havet. Men de bærer også en del af risikoen, hvis prisen falder eller udgifterne stiger, for så vil deres løn falde tilsvarende.

Et flertal af deltagerne på workshoppen mente derfor, at ved udarbejdelsen af ressourcerenteafgiftsmodeller i fiskeriet bør der overvejes en særskilt merbeskatning af den del af lønnen, som ligger over det normale niveau. Det er nemt at sige i teorien, men det er svært at implementere og administrere i praksis. If.eks. Island betaler rederierne udelukkende de ressourcerenteafgifter, som fiskeriet er pålagt. I Grønland betaler besætningen indirekte en del af de ressourceafgifter, der er pålagt fiskeriet i Grønland. Dette som følge af, at ved beregning

af lønninger til besætningen trækkes ressourcerenteafgifterne fra i delingsfangsten, som er den base lønnen bliver beregnet af.

Der eksisterer ikke én "rigtig" model for beregning og opkrævning af ressourcerenteafgifter (fiskeriafgifter) i fiskeriet. Afgifterne kan f.eks. opkræves som fast beløb per kg fangst, som andel af omsætning eller som andel af beregnet ressourcerente. Alternativt kunne ressourcerenteafgifterne opkræves ved at auktionere fiskekvoterne eller ved direkte salg af individuelle omsættelige kvoter. *I alle tilfælde mente et flertal af deltagerne på workshoppen dog, at en afgørende faktor ved bestemmelsen af afgiftsniveauet er fiskerireguleringen.* Dette fordi det er fiskerireguleringen, som er bestemmende for, hvor stor ressourcerenten kan blive. Ressourcerenten opstår således primært på grundlag af en optimal fiskeriregulering, samt af virksomhedernes incitamenter til at øge deres rentabilitet. F.eks. hvis flåden er pålagt indhandlingspligt for at øge beskæftigelsen i land vil det alt andet lige reducere ressourcerenten og muligheden for at opkræve afgifter. Et sådant tiltag kan forklares ved, at det offentlige anvender det samfundsøkonomiske afkast fra fiskeriet ved at skabe beskæftigelse og reducerede sociale ydelser i stedet for at opkræve det direkte i afgifter. En afgiftsmodel bør derfor udvikles med hensyn til den mest hensigtsmæssige udnyttelse af ressourcen, både set ud fra fiskeriets synsvinkel og for samfundet som helhed på grundlag af de politiske mål.

Et flertal af deltagerne på workshoppen var enig om, at det er vigtigt at uanset hvilken type afgiftsmodel, der vælges ved at beregne og opkræve afgifter fra fiskeriet, er det vigtigt, at modellen er gennemsigtig for både det offentlige og erhvervet samt nem at administrere. Afgiftsbelægning af fiskerier bør tage udgangspunkt i, at det pågældende fiskeri generelt er i stand til at opnå et overskud, der giver mulighed for at reinvestere i et nyt kapitalapparat og få en rimelig forrentning af den investerede kapital. Ved udarbejdelse af en afgiftsmodel samt fastsættelse af afgiftsniveau bør man sikre, at modellen bidrager til fuld udnyttelse af kvoter og ikke er forvridende, dvs. direkte vil påvirke investeringsbeslutninger eller adfærd i fiskeriet. Det forventes dog på trods af, at afgifterne er sat højt, at flåden vil forsætte med at fiske så længe, der er en marginal fortjeneste pr. kg fanget fisk. Men højt afgiftsniveau kan betyde, at på trods af, at fiskeriet forsætter, så bliver fiskeflåden ikke fornyet.

Det vil være positiv adfærdsregulering, hvis afgiften sættes således at den bidrager til kapacitetstilpasninger samt øger produktiviteten i flåden. Andre adfærdsændringer, som kan betragtes som værende negative, kan være hvor fiskerierhvervet kan påvirke afgiftsprovenuet ved at hæve deres udgiftsniveau eller ved at eksportere til en lavere pris end den endelige salgspris.

Endvidere bør det overvejes, hvor stor en andel af ressourcerenten i fiskeriet, der skal tilfalde henholdsvis samfundet og ejeren. Det frarådes at afgiftsbelægge ressourcerenten med 100 pct. idet det også er inkluderet i ressourcerenten, at nogen er bedre til at drive sin virksomhed end andre. Så for at beholde erhvervets interesse for forsat at drive fiskeri, burde afgiften begrænses til at udgøre en andel af ressourcerenten.

Et flertal af deltagerne på workshoppen mente, at fiskerierhvervet som minimum bør betale licensafgift, som dækker de offentlige udgifter i forbindelse med kontrol og administration af fiskeriet. Udover det kan afgifterne opkræves som en andel af ressourcerenten som afkast til samfundet for at have lov til at udnytte den fælles fiskeressource.

Et flertal af deltagerne på workshoppen tilsluttede sig det synspunkt, at fiskeriudgifter ikke bør betragtes som faste omkostninger for erhvervet uanset om flåden genererer overskud eller ej. En fast afgift, som ikke tager hensyn til, om fiskeriet har en positiv ressourcerente eller ej, forventes kun at bidrage til underskudsforretning for erhvervet, når priserne er lave, og i nogle tilfælde vil det føre til konkurs. Sådan et system vil ikke kunne betragtes som ressourcerentebeskatning, og implementering af sådan et system menes at være en dårlig ide. Det gælder speciel, hvis de offentlige udgifter i forbindelse med fiskeriet allerede er opkrævet ved en form for licensafgift.

En måde at opkræve ressourcerenteafgifter på i fiskeriet er salg af fiskerirettigheder på auktion. Teoretisk er auktion sandsynligvis den optimale metode at opkræve ressourcerenteafgifter på, hvor auktionsprisen forventes at afspejle den reelle markedsværdi af kvoterne. I den virkelige verden er auktion af fiskerirettigheder dog mere problematisk end i teorien. Problemerne opstår som regel, fordi der i fiskeripolitikken ofte tages hensyn til andre faktorer end blot at maksimere renten i fiskeriet. Disse hensyn omfatter regionale beskæftigelseshensyn i forhold til fiskeriet og forarbejdning i land. Hertil kommer, at et optimalt fungerende auktionssystem forudsætter et perfekt marked.

I mange lande er der i fiskeripolitikken overordnet indbygget en mulig modsætning mellem et effektivitetssynspunkt og beskæftigelsessynspunkt. Effektivitetssynspunktet har til formål at sikre virksomhederne og samfundet det største mulige afkast af fiskeriet, hvorimod beskæftigelsessynspunktet skal sikre, at fiskerierhvervet giver flest mulige arbejdspladser på land.

Desuden har fiskeripolitikken det som et delmål, at kvoterne skal ejes helt eller hovedsageligt af den lokale befolkning. Der er risiko for, at samtlige kvoter tilfalder udenlandske investorer i det tilfælde, hvor auktionen er åben for både indenlandske og udenlandske investorer.

Hvis fiskeripolitikken skal fastholde sådanne mål, er der behov for at sætte diverse betingelser forud for indførelse af et auktionssystem. Sættes der betingelser for auktionen, må det forventes, at konsekvensen bliver suboptimering af auktionsprisen, dvs. en lavere pris, idet ressourcerenten forventes at falde ved sådanne tiltag. Hvis auktionen ikke har nogen betingelser, forventes hele kvoten at blive opkøbt af kapitalstærke investorer eller meget risikovillige investorer under forudsætning af, at der åbnes op for øget adgang til udenlandsk kapital. Holdes udenlandsk kapital omvendt i al væsentlighed ude, og der indføres et auktionssystem og samtidig bibeholdes stramme regler for den maksimale kvoteandel et selskab kan have (og eventuelt strammes op herfor), så vil det kunne lede til en lav prissætning af kvoterne på en auktion og til, at flådestrukturen på sigt bliver mindre effektiv med faldende indtjening til følge.

Jo flere betingelser, der fastsættes i konflikt med de frie markeds kræfter, desto mere reducerer man de økonomiske fordele, der forventes opnået via en auktion, i form af en lavere pris på kvoterne. Dette kan også betyde, at udnyttelsen af kvoter vil blive lavere. For at vurdere fordele og ulemper ved auktioner af fiskerirettigheder, der har til formål at opkræve ressourcerenteafgifter, er der behov for at undersøge, hvordan de vigtigste mål i fiskerireguleringen påvirker det økonomiske resultat ved indførslen af et auktionssystem. Under de ovennævnte betingelser forventes det, at auktionsprisen bliver så lav, at indførelsen af et auktionssystem ikke giver mening.

Det kan være et vigtigt politisk delmål, at der sikres høj beskæftigelse i fiskeriet og udvikling af fiskeriet i regionerne. For at dette mål skal sikres med igennem et auktionssystem, er der behov for at auktionere kvoteandele i hver region. Det vil reducere effektiviteten af auktionsprocessen, specielt hvis en yderligere betingelse vil være, at kvoten i regionen skulle fiskes og forædles i området. Et sådant krav ville reducere lysten og evnen for virksomheder i andre regioner til at tilbyde den højeste pris, fordi de ville være nødt til at tage hensyn til de omkostninger, sådanne krav ville medføre.

Det kan yderligere være et vigtigt politisk mål at opretholde en diversificeret flådestruktur i forhold til størrelse og kapacitet. I tilfælde af, at auktionen ikke har nogen begrænsninger, forventes kvoterne at koncentrere sig på større fabrikstrawlere, hvilket vil lede til en mere ensartet flådestruktur.

Et flertal af deltagerne på workshopen konkluderede, at auktionsmetoden harmonerer dårligt sammen med mange fiskeripolitiske og samfundsmæssige mål i forbindelse med fiskeri. Det er afgørende for den varige økonomiske succes fra kvoteauktionerne, at kvoten sælges til dem, der har forstand på at drive et rentabelt og effektivt fiskeri og som tilbyder den højeste pris og mulighed herfor. Det vil uundgåeligt betyde, at andre bliver tvunget til at indstille deres fiskeri, hvilket er dem, der ikke kan tilbyde den højeste pris. På den måde kunne auktionssystemer også bruges til at lave strukturtilpasninger, hvor kvoterne forventes at koncentrere sig på de mest rentable fartøjer. Ligeledes vil alle former for betingelser på auktionerne reducere det forventede provenu fra auktionerne.

Afslutningsvis påpegede et flertal af deltagerne på workshopen, at det er afgørende for beregning af ressourcerente eller udvikling af afgiftsmodeller, at gode økonomiske og fysiske data fra fiskeriet er til rådighed. Ligeledes mener workshopen, at udvikling af ressourcerenteafgiftsmodeller forsat er dynamisk, hvorfor det er vigtigt at høste andre landes erfaringer i netop sådan et forum. Endvidere er vedligeholdelse af kontaktnetværket på tværs af landene guld værd i samme forbindelse.

6. Opsamling og afslutning

Workshoppen har haft det resultat, at der er dannet et vigtigt kontaktforum og en kundskabsopbygning i de vestnordiske lande, som kan være en stor hjælp i det fremtidige arbejde med fastsættelse af afgifter i fiskeriet. I forhold til den fremtidige afgiftssammensætning bidrog workshoppen ligeledes til, at vi er bedre rustet med viden og informationer om hvilke fiskeriafgiftssystemer, der kan fungere.

Workshoppen har samlet konkluderet følgende:

- For at kunne vurdere størrelsen af ressourcerenten i fiskeriet samt vurdere på hvilket niveau, fiskeriafgifter bør være, er der behov for data. Der var bred enighed om, at formålet må defineres klart omkring fiskerierhvervets forpligtes til at levere økonomiske og produktionsmæssige data til det offentlige.
- Udgangspunktet for at kunne opkræve afgifter fra fiskeriet, at fiskeriet kan generere en positiv ressourcerente.
- Fiskeriregulering skal sikre stabile rammevilkår for fiskerierhvervet. Reguleringen bør bygge på bæredygtig udnyttelse af fiskebestandene, og systemet bør indrettes således, at det sikrer fuld udnyttelse af kvoter igennem et fleksibelt system. Fiskeriregulering bør ligeledes sikre en form for langtidsrettigheder. Endvidere bør det forsøges i så vidt så muligt omfang at undgå at indføre begrænsninger, som reducerer ressourcerenten.
- Ud fra et økonomisk synspunkt er det klart, at det bør være formålet med fiskeripolitik og fiskeriregulering at maksimere ressourcerenten i fiskeriet. Hvordan ressourcerenten bør deles mellem virksomhederne og samfundet, kan der ikke svares entydigt på ved workshoppen, idet det er et politisk spørgsmål.
- Det vil være mest retvisende at anvende den regnskabsmæssige værdi af den investerede kapital ved beregning af afkast, når ressourcerenten fastsættes. Investeret kapital bør omfatte både værdien af fartøjet og de permanente kvoter. Et maksimalt afkastkrav på 10-12 pct. inkl. risikotillæg vil være realistisk ved fastsættelsen af ressourcerenten specielt set i forhold til, at det langsigtede afkast i andre erhverv ligger på 5-7 pct.
- Det offentlige bør stole på, at virksomhederne leverer årsregnskaberne på en ansvarlig og troværdig måde.
- Ved beregning af ressourcerenten bør afskrivninger fratrækkes. Der bør anvendes beregnede afskrivninger af både fartøjsværdi og kvoteværdi, hvilket bedre afspejler en jævn nedskrivning af investeringen, dvs. omkostninger til kapitalen.
- Som med beregning af afkastet mener workshoppen, at det vil være mest retvisende at anvende den regnskabsmæssige værdi af den investerede kapital ved beregning af afskrivningerne.
- Ved udarbejdelsen af ressourcerenteafgiftsmodeller i fiskeriet bør der overvejes en særskilt merbeskatning af løn i fiskeriet som ligger over det normale niveau. Det er nemt at sige i teorien, men det er svært at implementere og administrere i praksis.
- Der eksisterer ikke én entydigt ”rigtig” model for beregning og opkrævning af ressourcerenteafgifter (fiskeriafgifter) i fiskeriet.
- En afgørende faktor ved bestemmelsen af fiskeriafgiftsniveauet er fiskerireguleringen.
- Uanset hvilken type afgiftsmodel, der vælges ved at beregne og opkræve afgifter fra fiskeriet, er det vigtigt, at modellen er gennemsigtig for både det offentlige og erhvervet samt nem at administrere.

- Afgiftsbelægning af fiskeriet bør tage udgangspunkt i, at det pågældende fiskeri generelt er i stand til at opnå et overskud, der giver mulighed for at reinvestere i et nyt kapitalapparat og få en rimelig forrentning af den investerede kapital. Ved udarbejdelse af en afgiftsmodel samt fastsættelse af afgiftsniveau bør man sikre, at modellen bidrager til fuld udnyttelse af kvoter og ikke er forvridende, dvs. direkte vil påvirke investeringsbeslutninger eller adfærd i fiskeriet.
- Fiskerierhvervet bør som minimum betale licensafgift, som dækker de offentlige udgifter i forbindelse med kontrol og administration af fiskeriet. Udover det kan afgifterne opkræves en andel af ressourcerenten som afkast til samfundet for at have lov til at udnytte den fælles fiskeressource.
- Fiskeriudgifter bør ikke betragtes som faste omkostninger for erhvervet uanset, om flåden genererer overskud eller ej. En fast afgift, som ikke tager hensyn til, om fiskeriet har en positiv ressourcerente eller ej, forventes kun at bidrage til underskudsforretning for erhvervet, når priserne er lave, og i nogle tilfælde vil det føre til konkurs. Sådan et system vil ikke kunne betragtes som ressourcerentebeskatning, og implementering af sådan system menes at være dårlig ide.
- Auktionsmetoden harmonerer dårligt sammen med mange fiskeripolitiske og samfundsmæssige mål i forbindelse med fiskeri. Det er afgørende for den varige økonomiske succes fra kvoteauktionerne, at kvoten sælges til dem, der har forstand på at drive et rentabelt og effektivt fiskeri, og som tilbyder den højeste pris og har mulighed herfor.
- Afslutningsvis mener workshoppen, at det er afgørende for beregning af ressourcerente eller udvikling af afgiftsmodeller, at gode økonomiske og fysiske data fra fiskeriet er til rådighed.

Bilag I: Deltagerliste

Land/Navn	Arbejdssted	Titel	E-mail
Grønland			
Hilmar Ogmundsson	Departementet for Finanser og Skatter	Chefkonsulent/Projektleder	hiog@nanoq.gl
Bjørk Lange Kristensen	Departementet for Finanser og Skatter	Økonom	bjlk@nanoq.gl
Pollas Lyberth	Departementet for Fiskeri og Fangst	Afdelingschef	poly@nanoq.gl
Toke Fridorff Hansen	Departementet for Fiskeri og Fangst	Økonom	toke@nanoq.gl
Niels Henrik Hovn Larsen	Departementet for Fiskeri og Fangst	Jurist	nahl@nanoq.gl
Jes Buhl Andersen	Departementet for Fiskeri og Fangst	Jurist	jban@nanoq.gl
Danmark			
Peder Andersen	Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi, Københavns Universitet	Professor	pean@ifro.ku.dk
Canada			
Simon Andrews	Fiskeriministeriet (Fisheries and Oceans)	Økonom	simon.andrews@dfo-mpo.gc.ca
England			
Steve Priddy	London School of Business and Finance	Dekan/Forskningsleder	spriddy@LSBF.org.uk / Steve.Priddy@law.ac.uk
Færøerne			
Heri Joensen	Fiskeriministeriet	Afdelingschef	Heri.Joensen@fisk.fo
Rúna F. Guttesen	Fiskeriministeriet	Jurist	Runa.Guttesen@fisk.fo
Jens Helgi Toftum	Fiskeriministeriet	Økonom	Jens.Helgi.Toftum@fisk.fo
Island			
Brynhildur Benediktsdóttir	Fiskeriministeriet	Senior ekspert	brynhildur.benediktsdottir@anr.is
Hinrik Greipsson	Fiskeriministeriet	Ekspert	hinrik.greipsson@anr.is
Arnór Snæbjörnsson	Fiskeriministeriet	Senior jurist	arnor.snaebjornsson@anr.is
Þorsteinn Hilmarsson	Fiskeridirektoratet	Afdelingschef	thh@fiskistofa.is
Gunnar Ólafur Haraldsson	Intellecon ehf	Økonom	gunnar@intellecon.is
Gísli Gíslason	MSC - Island	Konsulent	gisli.gislason@msc.is
Daði Már Kristófersson	Institut for samfundsvitenskap, Islands Universitet	Dekan/professor	dmk@hi.is

Bilag II: Program til Workshoppen

18. Oktober 2016 – Dag 1

Mødested:

Iceland Oceaon Cluster

Grandagarður 16

101 Reykjavík

Kl. 10:00: Velkomst og introduktion af deltagere

Kl. 10:10: Danmark – Ressourcerente i fiskerier– Teori og policy relevans

Kl. 10:35: England – Offentlige finanser, fiskerier og ressourcerente beskatning – Regnskabsmæssigt perspektiv

Kl. 11:00: Kaffepause

Kl. 11:10: Grønland – Tidligere og eksisterende fiskeriafgiftssystemer

Kl. 11:35: Island – Tidligere og eksisterende fiskeriafgiftssystemer

Kl. 12:00: Frokost – Restaurant Bergson RE

Kl. 13:00: Norge - Tidligere og eksisterende fiskeriafgiftssystemer

Kl. 13:25: Canada – Tidligere og eksisterende fiskeriafgiftssystemer

Kl. 13:50: Færøerne – Tidligere, eksisterende og fremtidige fiskeriafgiftssystemer.

Kl. 14:15: Kaffepause

Kl. 14:25: Diskussion og debat

Fiskeauktion:

Er auktionering af fiskerirettigheder en fornuftig måde at opkræve fiskeriafgifter på?

Kl. 15:00: Afslutning på dag 1

Kl. 19:00: Aftensmad – Restaurant Höfnin

19. Oktober 2016 – Dag 2

Mødested:

Iceland Oceaon Cluster

Grandagarður 16

101 Reykjavík

Kl. 10:00: Grønland: Forslag til nye fiskeriafgiftsmodeller fra arbejdsgruppe vedrørende revision af fiskeriafgiftssystemet i Grønland.

Kl. 10:30: Grønland – Revision af fiskeriloven i sammenhæng med udvikling af nyt fiskeriafgiftssystem

Kl. 11:00: Kaffepause

Kl. 11:10: Diskussion og debat – se nedenstående punkter

Kl. 12:00: Forkost – Restaurant Bergson RE

Kl. 13:00: Diskussion og debat – se nedenstående punkter - forsættelse

Punkter til diskussion og debat:

- Metode:
Er der en korrekt metode til at beregne ressourcerente i fiskerier og opkræve fiskeriafgifter på?
- Indkomst:
Hvordan bør indkomsten i fiskeriet bestemmes ved beregning af ressourcerente?
- Afskrivninger:
Bør fiskeriafgifter opkræves ud fra overskud før eller efter afskrivninger? I så fald skal der anvendes faktiske afskrivninger eller beregnede afskrivninger? Skal afskrivninger på kvote rettigheder også kunne fratrækkes i regnestykket?
- Afkastkrav:
Hvor stort skal investeringsafkastskrav på investering i fiskeriet være ved beregning af ressourcerenten? Hvilken værdi af flåden skal bruges ved beregning af afkast i fiskeriet? Ny værdi, kostpris (historisk købspris) eller bogført værdi (faktisk salgspris)? Skal kvoteværdi medtages i beregning af afkast?
- Dækning af offentlige udgifter:
Bør fiskevirksomhederne betale licensafgift / generel fiskeafgift til dækning af offentlige udgifter i forbindelse med kontrol og administration af fiskeriet uanset fiskeriet er rentabelt eller ej?
- Faste omkostninger:
Bør fiskeriafgifter eventuelle betragtes som faste omkostninger for adgang til og udnyttelse af fiskeressourcerne uanset flåden har overskud eller ej?

Alle er velkomne til at bidrage med yderligere forslag til diskussion og debat. Også hvis I mener, at nogle af punkterne ikke er relevante.

Kl. 15:00 Opsamling og afslutning af workshoppen